

หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การบังคับใช้กฎหมายแรงงาน
และกฎหมายอาญาเพื่อแก้ปัญหา
แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ
และการค้ามนุษย์

หน่วยการเรียนรู้ (Module) ที่ 4
การดำเนินคดีตามกฎหมาย

สารบัญ

การแนะนำหน่วยการเรียนรู้ (MODULE) ที่ 4	4
บทเรียนที่ 4.1 : วิธีการประเมินคดี	5
o แบบฝึกหัดที่ 4.1.1: วิธีการประเมินคดี ด้วยการอภิปรายกลุ่ม	9
o แบบฝึกหัดที่ 4.1.2: วิธีประเมินสถานการณ์คดี	10
o ใบงานที่ 4.2.2 : วิธีประเมินสถานการณ์คดี	13
บทที่ 4.2 : ก่อนการพิจารณาคดีและการประกันตัว	14
• ข้อจำกัดสิทธิในการประกันตัว	15
o แบบฝึกหัดที่ 4.2.1: การพิจารณาให้ประกันตัว	17
o แบบฝึกหัดที่ 4.2.2: สถานการณ์ยื่นประกันตัว	18
o ใบงานที่ 4.2.2 : สถานการณ์ยื่นประกันตัว	21
บทเรียนที่ 4.3 : ข้อควรพิจารณาต่อผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี	23
• เด็ก: ข้อควรพิจารณาพิเศษ	24
• กระบวนการก่อนพิจารณาคดี	25
• กระบวนการระหว่างและหลังพิจารณาคดี	26
• การพิจารณาความต้องการของผู้เสียหาย	26
o แบบฝึกหัดที่ 4.3.1: ความต้องการของผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี	31
o แบบฝึกหัดที่ 4.3.2 : สถานการณ์จำลองด้านสิทธิของผู้เสียหาย	32
บทที่ 4.4 : การฝึกพิจารณาคดี	34
• คำให้การเปิดคดี	35
• การสืบพยานฝ่ายตน (การนำสืบพยานหลักฐาน)	36
• การสืบพยานฝ่ายค้าน	38
• พยานผู้เชี่ยวชาญ	40
• การตั้งข้อสงสัย	42
• การแถลงปิดคดี	44

○ แบบฝึกหัดที่ 4.4.1 : คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด	47
○ แบบฝึกหัดที่ 4.4.2 : คำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดี	49
บทที่ 4.5 : หลักฐาน	52
• ประเภทของหลักฐานที่ใช้ในคดีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และค้ามนุษย์	54
• วิธีการแสดงหลักฐานในการพิจารณาคดี	60
○ แบบฝึกหัด 4.5.1: แบบฝึกหัดการเพิ่มความน่าเชื่อถือของหลักฐาน	64
○ แบบฝึกหัดที่ 4.5.2: การยอมรับหลักฐานนอกสำนวนเข้าเป็นหลักฐานในสำนวนคดี	66
○ ใบงานที่ 4.5.2A : สคริปต์วิทยากร	69
○ ใบงานที่ 4.5.2B : หลักฐานชิ้นต่างๆ ประกอบการพิจารณาคดี	71
บทเรียนที่ 4.6 : ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ (Mutual Legal Assistance; MLA)	73
○ แบบฝึกหัดที่ 4.6.1 : การอภิปรายเรื่องความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ	76

การแนะนำหน่วยการเรียนรู้ (MODULE) ที่ 4

หลังจากดำเนินการคัดแยกกรณีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์ และมีการสืบสวนสอบสวนเพื่อส่งต่อข้อมูลไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ ขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่า การดำเนินคดีทางกฎหมายต่ออาชญากรรมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการเรียนรู้นี้จะครอบคลุมทุกแง่มุมของการดำเนินคดีทางกฎหมายที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงวิธีการประเมินคดี ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการประกันตัวผู้ถูกกล่าวหาว่าก่ออาชญากรรม การพิจารณาผู้เสียหายระหว่างกระบวนการพิจารณาคดี ปฏิบัติการพิจารณาคดีในทุกแง่มุม การใช้หลักฐานประกอบการพิจารณาคดี และความร่วมมือทางอาญา นอกจากนี้ภายในชุดการเรียนรู้ยังประกอบด้วย คำถามต่างๆ สำหรับอภิปรายและเนื้อหาเชิงโต้ตอบ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถฝึกปฏิบัติการผ่านการใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมส่งต่อไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Photo Credit: Kevin Doncaster, 2017, India

บทเรียนที่ 4.1 : วิธีการประเมินคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้วิธีการประเมินคดี ไม่ว่าจะมีการตั้งข้อกล่าวหาในคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์หรือไม่

เวลา :

 [90 นาที]

ขั้นตอน :

- ทำแบบฝึกหัดที่ 4.1.1: วิธีการประเมินคดี ด้วยการอภิปรายกลุ่ม [15 นาที]
- นำเสนอผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ ไฟล์ที่ 4.1: วิธีการประเมินคดี [20 นาที]
- ทำแบบฝึกหัดที่ 4.1.2: วิธีประเมินสถานการณ์คดี [55 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

- กระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมี
- ไฟล์นำเสนอผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ที่ 4.1: วิธีประเมินสถานการณ์คดี
- อุปกรณ์ฉายภาพ
- เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.1.2: วิธีประเมินสถานการณ์คดี

การตัดสินใจสำคัญของอัยการอันส่งผลสืบเนื่องมากที่สุด ไม่ว่าในคดีใดๆ คือ การตัดสินใจว่าจะตั้งข้อกล่าวหาหรือไม่ ทั้งนี้ การตัดสินใจตั้งข้อกล่าวหาใด ๆ อัยการต้องพิจารณาว่าพยานหลักฐานที่มีอยู่เพียงพอจะพิสูจน์ว่าผู้ต้องสงสัยมีความผิดจริงหรือไม่ เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งเพราะเดิมพันด้วยชีวิต เสรีภาพ และ/หรือ ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนความปลอดภัย และความผาสุกของสาธารณชน

การตัดสินใจตั้งข้อกล่าวหาขึ้นต้องอาศัยการวิเคราะห์คดีอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นอิสระ มาตรฐานสำหรับการตัดสินใจตั้งข้อกล่าวหา คือ การพิจารณาอ้างอิงตามหลักฐานที่มีอยู่ว่า **มีความสมเหตุสมผลเพียงพอจะพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่** กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ **มีหลักฐานเพียงพอจะกำหนด องค์ประกอบความผิดแต่ละรายการเพื่อก่อตั้งข้อกล่าวหา แก่บุคคลหรือไม่**

อนึ่ง หลักฐานดังกล่าวอาจได้จากแหล่งที่มาต่างๆ มากมาย ประการแรก อาจรวบรวมหลักฐานได้จากคำให้การของบุคคลต่างๆ เช่น คำให้การของ

- พยาน
- เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน หรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานสืบสวนสอบสวนอื่น ๆ
- ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
- ผู้เสียหาย
- ผู้ถูกกล่าวหา

นอกจากนี้ยังอาจรวบรวมหลักฐานได้จากเอกสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ หมายรวมถึงหลักฐานทางกายภาพและหลักฐานทางการแพทย์ในบางครั้ง

การประเมินคดีที่เหมาะสมควรพิจารณาอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ที่สำคัญสี่ประการ ได้แก่

- ทฤษฎีเชิงข้อเท็จจริงของคดี
- ทฤษฎีเชิงกฎหมายของคดี
- การประเมินหลักฐาน และ
- การพิจารณาถึงประโยชน์ต่อสาธารณะ

ทฤษฎีเชิงข้อเท็จจริงของคดีจะให้ความสำคัญต่อสิ่งที่เกิดขึ้น การไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวควรตอบคำถามต่าง ๆ ว่าความจริงแล้วเกิดเหตุการณ์ใดขึ้น อะไรคือข้อเท็จจริงสำคัญ อะไรคือหลักฐานที่ดีที่สุด และอะไรคือแรงจูงใจของผู้ต้องสงสัย / จำเลยที่เป็นไปได้ เมื่อมีการประเมินข้อเท็จจริงของคดีแล้ว อัยการควรพิจารณาทฤษฎีเชิงกฎหมายของคดีต่อไป ในที่นี้อัยการจำเป็นต้องดำเนินการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงควบคู่กับตัวบทกฎหมายเพื่อตอบคำถามต่างๆ เช่น มีความผิดตามข้อกล่าวหาใดบ้าง องค์ประกอบความผิดใดที่ต้องพิสูจน์ สภาวะจิตใจที่ต้องพิสูจน์ ข้อเท็จจริงใดที่สามารถใช้พิสูจน์องค์ประกอบความผิดดังกล่าว และแหล่งที่มาของข้อเท็จจริงเหล่านั้นคืออะไร

ขั้นตอนต่อไป อัยการต้องประเมินหลักฐาน เพื่อพิจารณาว่าหลักฐานนั้นมีน้ำหนักเพียงพอให้เชื่อว่า ผู้ต้องสงสัยกระทำความผิดจริงหรือไม่ ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่มีอยู่ควรได้รับการประเมินตามความเกี่ยวข้องกับรูปคดี ความเป็นที่ยอมรับ ความน่าเชื่อถือ ในส่วนน้ำหนักการอ้างอิงและความถูกต้อง หมายรวมถึงความหนักแน่นของหลักฐานโต้แย้งใดๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างตารางหลักฐาน ดังแสดงเบื้องล่าง (ตารางดังกล่าวประกอบด้วยตัวอย่างข้อกล่าวหาและตัวอย่างหลักฐานต่างๆ) ดังนี้

องค์ประกอบที่ ต้องพิสูจน์	หลักฐาน	แหล่งที่มา ของหลักฐาน	หลักฐาน โต้แย้ง	ความคิดเห็น
ข้อหาที่ 1 การค้ำมนุษย์				
- องค์ประกอบที่ 1: การเป็น ธุระจัดหา การขนส่ง การ โอน การหน่วงเหนี่ยวกักขัง หรือการรับบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> หนังสือเดินทางปลอม รถที่ใช้ในการขนส่งผู้เสียหาย คำให้การของผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> พบหลักฐาน ณ ที่ทำงาน ระหว่างปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือ พบหลักฐานจอด ณ ที่ทำงาน ระหว่างการตรวจค้น การสัมภาษณ์ผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> คำให้การของผู้ต้องสงสัย 	
องค์ประกอบที่ 2 : ได้แก่ การใช้กำลัง หรือการบังคับ ขู่เข็ญ หรือการบีบบังคับ ในรูปแบบอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็นการลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจ ในทางที่ผิด การเอาเปรียบ บุคคล กลุ่มเปราะบาง การให้หรือรับเงิน ตลอดจน ผลประโยชน์ต่างๆ โดยได้รับความ ยินยอมจากบุคคลผู้มี อำนาจควบคุมบุคคลนั้นๆ	หลักฐานการใช้กำลังและ การบังคับขู่เข็ญ <ul style="list-style-type: none"> เอกสารเวชระเบียน บันทึกอาการบาดเจ็บ ของผู้เสียหาย ข้อความข่มขู่คุกคาม สื่อถึงการใช้ความรุนแรง คำให้การของผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการตรวจทางการแพทย์ ซึ่งดำเนินการภายหลัง ได้รับความช่วยเหลือ โทรศัพท์มือถือของผู้ เสียหาย การสัมภาษณ์ผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ต้องสงสัยบอกว่าเขา ไม่ได้ส่งข้อความ 	<ul style="list-style-type: none"> มีความจำเป็นต้องหา หลักฐานยืนยันเพื่อมัดตัว ว่าเขาเป็นผู้ส่งข้อความ
- องค์ประกอบที่ 3: เพื่อ วัตถุประสงค์การหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบ	หลักฐานการหาผลประโยชน์ <ul style="list-style-type: none"> การค้าประเวณี เว็บไซต์โฆษณา เพื่อค่าบริการทางเพศ คำให้การของผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> เว็บไซต์สาธารณะ การสัมภาษณ์ผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ต้องสงสัยอ้างว่าเว็บไซต์ ไม่ใช่ของเขา 	<ul style="list-style-type: none"> มีความจำเป็นต้อง ระบุความเชื่อมโยงระหว่าง เว็บไซต์กับนายจ้าง

ข้อหาที่ 2 การใช้แรงงานเด็กที่เป็นอันตราย

- องค์ประกอบที่ 1: เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี	<ul style="list-style-type: none"> • สูติบัตร • คำให้การของผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> • ครอบครัวของผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารเท็จอ้างว่าผู้เสียหายอายุ 20 ปี 	
องค์ประกอบที่ 2 : งานที่มีแนวโน้มเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือผิดศีลธรรม (หมายรวมถึงงานดังระบุตามรายการงานอันตรายซึ่งรวมถึงการค้าประเวณี)	<ul style="list-style-type: none"> • การค้าประเวณี • เว็บไซต์โฆษณา บริการทางเพศ • คำให้การของผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> • เว็บไซต์สาธารณะ • การสัมภาษณ์ผู้เสียหาย 	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้ต้องสงสัยอ้างว่าเว็บไซต์ไม่ใช่ของเขา 	<ul style="list-style-type: none"> • จำเป็นต้องหาความเชื่อมโยงระหว่าง เว็บไซต์กับนายจ้าง

ประการสุดท้าย อัยการควรพิจารณา **ประเด็นด้านประโยชน์สาธารณะหรือผลประโยชน์ต่อส่วนรวมของคดี** ยกตัวอย่างเช่น การคำนึงถึงความผิดของผู้ต้องสงสัย อันตรายที่เกิดต่อผู้เสียหายและ/หรือชุมชน สถานะของผู้เสียหาย (เช่น อายุ ความเปราะบาง) อายุของผู้ต้องสงสัย ณ ขณะกระทำความผิด ตลอดจนพิจารณาว่าแหล่งข้อมูลจำเป็นต้องได้รับการปกป้องหรือไม่ ทั้งหมดดังกล่าวนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ อัยการยังต้องตัดสินใจว่า องค์ประกอบความผิดต่อการตั้งข้อกล่าวหา นั้น เป็นไปตามสัดส่วนต่ออาชญากรรมที่ถูกกล่าวหาหรือไม่

แบบฝึกหัดที่ 4.1.1: วิธีการประเมินคดี ด้วยการอภิปรายกลุ่ม

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเริ่มคิดวิเคราะห์ วิธีการประเมินคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์

เวลา :

 [15 นาที]

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [2 นาที]
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายในกลุ่มใหญ่ด้วยคำถามต่อไปนี้ และเขียนประเด็นสำคัญบนกระดานฟลิปชาร์ต
ปัจจัยใดที่ควรพิจารณาเพื่อตัดสินว่า คดีหนึ่งควรได้รับการฟ้องคดี
อะไรที่ทำให้สำนวนคดีน่าเชื่อถือ [10 นาที]
- สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อเบื้องต้น [3 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดานฟลิปชาร์ตและปากกาเคมีหนึ่งชุด สำหรับวิทยากร

ข้อความสำคัญ :

- เมื่อดำเนินการประเมินคดีหนึ่ง ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ระลึกว่า คดีต้องมีหลักฐานเพื่อพิสูจน์การตั้งข้อกล่าวหา พร้อมด้วยผลการพิจารณาอ้างอิงตามทฤษฎีเชิงข้อเท็จจริงและทฤษฎีเชิงกฎหมายเสมอ
- สำนวนคดีที่น่าเชื่อถือ จะประกอบด้วยหลักฐานที่น่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้
- การประเมินคดีต่างๆ จะได้รับการอภิปรายต่อไปในบทเรียน

แบบฝึกหัดที่ 4.1.2: วิธีประเมินสถานการณ์คดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมคุ้นเคยต่อแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินคดี

เวลา :

 [55 นาที]

ขั้นตอน :

- แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมทบทวนสถานการณ์ใน เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.1.2: วิธีประเมินสถานการณ์คดี [5 นาที]
- ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายด้วยคำถามที่เขียนขึ้นบนกระดานฟลิปชาร์ต ทั้งนี้ผู้เข้ารับการอบรมควรพิจารณาคำถามด้วยมุมมองของ อัยการ ผู้รับผิดชอบพิจารณาข้อกล่าวหาต่อคดีโอเพโร [30 นาที]
- ให้แต่ละกลุ่มเสนอชื่อผู้แทน กลุ่มละ 1 คน เพื่อนำเสนอผลงานกลุ่มโดยสรุปหน้าชั้นเรียน อนึ่ง ผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นอาจตั้งคำถามหรือเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ [15 นาที]
- สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อ [5 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- ข้อความจากกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- กระดานฟลิปชาร์ตและปากกาเคมี
- สำเนา เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.1.2: วิธีประเมินสถานการณ์คดี
- เขียนคำถามต่างๆ บนกระดานฟลิปชาร์ต (หรือกระดานไวท์บอร์ด/หรือกระดานดำ) ดังนี้

หัวข้อแรงงานบังคับ

- มีคดีที่ถูกจ้างถูกบังคับใช้แรงงานให้แก่โอเพโร ชัดเจนเพียงพอหรือไม่
 - อะไรคือจุดแข็งของคดี
 - อะไรคือจุดอ่อนของคดี
- ท่านควรแนะนำให้ดำเนินการทางกฎหมายต่อการใช้แรงงานบังคับของโอเพโร แม้ไม่มีหลักฐานเพิ่มเติมหรือไม่
- หลักฐานเพิ่มเติมใดจะเพียงพอต่อการดำเนินคดีกับโอเพโร ด้วยข้อกล่าวหาเกี่ยวกับแรงงานบังคับ

หัวข้อแรงงานเด็ก

- มีหลักฐานเพียงพอต่อการตั้งข้อกล่าวหาเกี่ยวกับแรงงานเด็กหรือไม่
- หลักฐานเพิ่มเติมใดสามารถเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของสำนวนคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็กได้
- ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานเพิ่มเติม ควรฟ้องคดีโอเพโร ด้วยข้อกล่าวหาเกี่ยวกับแรงงานเด็กหรือไม่
 - การฟ้องคดีตามข้อกล่าวหาควรทำเช่นใด ระหว่างการตั้งข้อกล่าวหาเกี่ยวกับแรงงานบังคับแบบเพิ่มเติมกับการตั้งข้อกล่าวหาแบบทดแทน
 - หลักฐานเพิ่มเติมใดสามารถเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของสำนวนคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็กได้
 - อติตุลัจจำอายุ 14 ปีผู้ได้รับบาดเจ็บขณะทำงานให้แก่โอเพโร มีหนทางเรียกร้องให้โอเพโรชดเชยความเสียหายที่เกี่ยวข้องจากการบาดเจ็บนั้นหรือไม่

ความหลักที่ต้องการสื่อ :

- องค์ประกอบที่ต้องพิจารณา เพื่อดำเนินการประเมินคดีอย่างเหมาะสมตามความเป็นไปได้ มีดังต่อไปนี้:
 - หลักฐานใดที่นำไปสู่การตั้งข้อกล่าวหาอย่างเหมาะสม
 - ในกรณีที่ได้รับการตัดสินว่ากระทำความผิดจริง บทลงโทษตามกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นสมควรต่อจำเลยหรือไม่
 - มีข้อกล่าวหาอื่นเหมาะสมกว่าข้อกล่าวหานี้หรือไม่
- แนวโน้มใดที่สมเหตุสมผลต่อการพิสูจน์ความผิดจริงตามข้อกล่าวหาเหล่านั้น
- หลักฐานที่มีอยู่สามารถเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือของสำนวนคดีในชั้นสืบสวนสอบสวนได้หรือไม่

Photo Credit: Barb Mayer, 2007, Cambodia

ใบงานที่ 4.1.2 : วิธีประเมินสถานการณ์คดี

หลุยส์ โอเทโร เป็นเจ้าของและดำเนินกิจการฟาร์มปศุสัตว์นอกเมืองเล็กๆ ห่างออกไป 40 ไมล์ ในรัฐซาร์โค อดีตลูกจ้างของโอเทโร 2 รายกล่าวว่า พวกเขาถูกบังคับให้ใช้แรงงานในฟาร์มของโอเทโร

อดีตลูกจ้างทั้งสองรายกล่าวต่อไปว่า โอเทโรรับพวกเขาเข้าทำงานและพาไปที่ฟาร์มดังกล่าว ณ ที่แห่งนั้น พวกเขาอาศัยอยู่ในบ้านโครงไม้ร่วมกับคนงานชายอีกห้าหรือหกคน ถึงแม้พวกเขาจะ “มีอิสระ” สามารถออกจากฟาร์มได้ แต่ก็ไม่สามารถออกไปได้จริง และไม่มีทางลาหยุดหรือไปที่ไหนได้เลย ส่วนโอเทโรกล่าวว่า ลูกจ้างชายเหล่านั้นทำงานให้เขาด้วยความสมัครใจ และมีอิสระ สามารถไปที่ไหนก็ได้ตามต้องการ

นอกจากนี้ อดีตลูกจ้างยังกล่าวว่า พวกเขาได้รับค่าจ้างจากการทำงานเป็นรายสัปดาห์ แต่ต้องจ่ายเป็นค่าที่พักแก่เจ้าของบ้าน และจ่ายค่าอาหารแก่หัวหน้าคนงาน โดยปกติแล้วพวกเขาไม่มีเงินเหลือส่งกลับบ้านหรือครอบครัวเลย แยกไปกว่านั้นคือ พวกเขามีเงินไม่พอใช้จ่ายและจำเป็นต้องติดหนี้โอเทโรหรือหัวหน้าคนงาน ซึ่งหนี้ดังกล่าวก็มีแต่เพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ

พวกเขาได้รับแจ้งว่าไม่สามารถออกจากฟาร์มของโอเทโรได้ ตราบใดที่ยังจ่ายหนี้ทั้งหมดไม่ครบ

ทั้งนี้ลูกจ้างอีกห้ารายในฟาร์มของโอเทโรปฏิเสธการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ ส่วนลูกจ้างปัจจุบันอีกรายหนึ่งกล่าวว่า เขามีความสุขกับคุณภาพชีวิตและรู้สึกขอบคุณที่มีงานทำ

อนึ่ง มีการระบุถึงอดีตลูกจ้างอีกรายซึ่งเป็นเด็กชายอายุ 14 ปี ทำหน้าที่ให้อาหารและอาบน้ำสัตว์ในฟาร์ม ปัจจุบันเขากลับไปอยู่ที่บ้านพ่อแม่ เพื่อพักฟื้นจากอาการบาดเจ็บที่ขาอย่างรุนแรง อันเป็นผลจากการถูกวัวเตะ

อดีตลูกจ้างกล่าวเพิ่มเติมว่า ลูกจ้างที่ยังทำงานอยู่ ณ ปัจจุบันกลัวเกินกว่าจะออกมาให้การซึ่งส่งผลเสียหายต่อโอเทโร

บทเรียนที่ 4.2 : ก่อนการพิจารณาคดีและการประกันตัว

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิในการประกันตัวและการพิจารณาว่าจะได้รับอนุญาตหรือไม่

เวลา :

 [1 ชั่วโมง 45 นาที]

ขั้นตอน :

- แบบฝึกหัด 4.2.1: การหารือเกี่ยวกับการประกันตัว [15 นาที]
- นำเสนองาน PowerPoint 4.2: ก่อนการพิจารณาคดีและการประกันตัว [20 นาที]
- แบบฝึกหัด 4.2.2: สถานการณ์การประกันตัว [70 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

- กระดาษชาร์ท
- ปากกาเคมี
- การนำเสนอ PowerPoint 4.1: ก่อนการพิจารณาคดีและการประกันตัว
- โปรเจคเตอร์
- เอกสารแจก 4.2.2: สถานการณ์การประกันตัว

คำว่า “การประกันตัว” หมายถึงเงื่อนไขที่จำเลยในคดีซึ่งเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวได้รับการปล่อยตัวในระหว่าง การพิจารณาคดี โดยทั่วไปแล้ว การประกันตัวจะหมายถึงการนำเงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ยื่นไว้กับศาลเพื่อ เป็นการรับประกันว่าจำเลยจะมาปรากฏตัว ในศาลอีกในภายหลัง วัตถุประสงค์ของการประกันตัวคือ เพื่อให้แน่ใจว่าจำเลยจะปรากฏตัวในศาลเมื่อมีความจำเป็น

โดยปกติแล้ว ทุกคนมีสิทธิต่อการมีเสรีภาพและได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง ในชั้นศาล ทั้งนี้ในหลายประเทศ บุคคลมีสิทธิได้รับการประกันตัว เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลอันควรพิจารณาไม่อนุญาตให้ประกันตัว หนึ่ง บางกรณีที่ร้ายแรงมาก ศาลอาจไม่อนุญาตให้ประกันตัว ยกตัวอย่างเช่น อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ อาชญากรรมทางเพศ อาชญากรรม อันเกี่ยวเนื่องกับการก่อการร้าย หรืออาชญากรรมที่มีโทษประหารสูงสุด ทั้งหมดดังกล่าวเป็นเหตุให้สิทธิการประกันตัวในคดีเกี่ยวกับการ คำนวณอายุ แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับหลายคดีไม่ได้รับการอนุมัติ

ข้อจำกัดสิทธิในการประกันตัว

สิทธิการประกันตัวอาจมีข้อจำกัดตามความเหมาะสม ศาลเป็นผู้ถืออำนาจพิจารณาการให้ประกันตัวภายใต้สถานการณ์ใดๆ โดยพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ :

- ความร้ายแรงของข้อกล่าวหาว่าจำเลยในคดีดังกล่าวมีความผิด
- น้ำหนักความน่าเชื่อถือของคดีที่กล่าวหาจำเลย
- ความร้ายแรงของโทษตามกฎหมายหากมีการตัดสินจำเลยในคดีดังกล่าวมีความผิด
- ความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาจะก่ออาชญากรรมต่อไป
- ความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาจะพยายามข่มขู่หรือทำร้ายผู้ที่ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้เสียหายผู้เสียหายหรือผู้ที่อาจเป็นพยาน
- ความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาจะหลบหนีไปยังเขตอำนาจศาลอื่นและไม่กลับมารับการพิจารณาคดีโดยสมัครใจ

การประเมินปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ศาลจะพิจารณาถึงภูมิหลังและสภาพการณ์ของจำเลย หมายรวมถึงความสัมพันธ์ของจำเลย ต่อชุมชนท้องถิ่น และสุขภาพของจำเลยด้วย ยกตัวอย่างเช่น เจ้าของธุรกิจผู้ถูกกล่าวหาว่าใช้แรงงานเด็กอาจมีแนวโน้มได้รับการประกัน ตัวมากกว่า หากบุคคลดังกล่าวมีความผูกพันต่อชุมชนท้องถิ่น เช่น มีธุรกิจหรือครอบครัวอยู่ที่ชุมชนนั้น เนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าว จะลดโอกาสการหลบหนีของจำเลยไปยังเขตอำนาจศาลอื่นและไม่กลับมารับการพิจารณาคดี ทั้งนี้เงื่อนไขที่กำหนดโดยศาล ต้องไม่ “มากเกินไปจนเหมาะสม” ไม่เช่นนั้นการไม่อนุญาตให้ประกันตัวจะเทียบเท่ากับการถูกจำคุกโดยที่ยังไม่ได้รับการตัดสินว่า ได้มีการกระทำผิดทางอาญาจริง

การประกันตัวนั้นไม่จำเป็นต้องวางเงินประกันเพียงอย่างเดียวเสมอ เนื่องจากอาจได้รับอนุญาตให้ประกันตัวภายใต้เงื่อนไขอื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น การส่งมอบหนังสือเดินทางของจำเลยไว้เป็นประกัน การรายงานตัวของจำเลยต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ เป็นระยะ และ/หรือ การกักบริเวณจำเลยไว้ภายในบ้าน การบังคับจำกัดบริเวณด้วยการตรวจติดตาม สถานที่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หนึ่ง เงื่อนไขการประกันตัวในทุกคดีควรเหมาะสมต่อสภาพการณ์ของจำเลยในคดีดังกล่าวและคำนึง ถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

การยื่นประกันตัวเพื่อสู้คดีระหว่างการอุทธรณ์

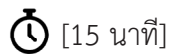
บุคคลผู้ได้รับการตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาจริง อาจยื่นประกันตัวเพื่อสู้คดีระหว่างการอุทธรณ์ผลการตัดสินดังกล่าวได้ แต่การพิจารณาคำร้องของศาลในกรณีนี้จะคำนึงถึงปัจจัยที่แตกต่างจากกรณียื่นประกันตัวก่อนการพิจารณาคดีเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยภายหลังจากการตัดสินว่ามีความผิดจริง จำเลยจะไม่มีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อีกต่อไป ทั้งนี้จำเลยมีภาระต้องพิสูจน์ว่า เหตุใดจึงควรได้รับการประกันตัว นอกจากนี้ศาลอาจพิจารณาข้อมูลด้านอื่นๆ อันได้แก่ ความเป็นไปได้ในการอุทธรณ์สำเร็จ ตลอดจนความเสี่ยงในการรับโทษครบถ้วนเมื่อพิจารณาอุทธรณ์ ทั้งยังขึ้นอยู่กับน้ำหนักของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น การยื่นประกันตัวเพื่อสู้คดีระหว่างการอุทธรณ์ถือเป็นขั้นตอนดำเนินการที่เหมาะสมและอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันกับการยื่นประกันตัวก่อนการพิจารณาคดีของจำเลย

แบบฝึกหัดที่ 4.2.1: การพิจารณาให้ประกันตัว

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเริ่มคิดวิเคราะห์ การพิจารณาให้ประกันตัวในคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์

เวลา :

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดานฟลิปชาร์ตและปากกาเคมีหนึ่งชุด สำหรับวิทยากร

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [2 นาที]
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายในกลุ่มใหญ่ด้วยคำถามต่อไปนี้ และเขียนประเด็นสำคัญบนกระดานฟลิปชาร์ต :
 - ปัจจัยใดที่ควรพิจารณาเพื่อตัดสินใจให้การประกันตัว
 - มีสภาพการณ์ซึ่งไม่ควรให้ประกันตัวปรากฏหรือไม่ ถ้ามี, สภาพการณ์ดังกล่าวคืออะไร [10 นาที]
- สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อสาร [3 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- การพิจารณาให้ประกันตัว ควรพิจารณาทั้งสภาพการณ์ของจำเลยและข้อกล่าวหาต่อบุคคลนั้น ทั้งนี้ผลการยื่นประกันตัวอาจแตกต่างกันออกไปแม้เป็นความผิดฐานเดียวกัน หากจำเลยในคดีค้ามนุษย์มีทรัพยากรทางการเงินมากกว่าผู้ถูกกล่าวหารายอื่น
- อย่างไรก็ตามควรตั้งข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า จำเลยจะได้รับการประกันตัวแม้สภาพการณ์ไม่เหมาะสมในบางคดี เช่น จำเลยได้รับการพิจารณาว่ามีความเสี่ยงมากเกินไปต่อการหลบหนี หรือมีความเสี่ยงสูงเกินไปต่อผู้เสียหายหรือต่อสาธารณะ

แบบฝึกหัดที่ 4.2.2: สถานการณ์ยื่นประกันตัว

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมคุ้นเคยต่อการพิจารณาข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้ประกันตัวจำเลยก่อนการพิจารณาคดี

เวลา :

 [70 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดานฟลิปชาร์ตหนึ่งชุดสำหรับผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่ม และอีกหนึ่งชุดสำหรับวิทยากร
- ปากกาเคมี
- สำเนา เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.2.2: สถานการณ์ยื่นประกันตัว สำหรับผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่ม
- วิทยากรควรระบุกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นประกันตัวในท้องถิ่นนั้นๆ และอธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ
- วิทยากรควรจัดเตรียมกระดานฟลิปชาร์ตล่วงหน้า ด้วยการเขียนคำถามต่างๆ บนกระดานและแสดงไว้ที่หน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นแนวทางต่อการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้
 1. ภายใต้กฎหมายท้องถิ่น จำเลยมีสิทธิได้รับการประกันตัว เว้นแต่กรณีที่ _____
 2. ข้อพิจารณาหลักเกี่ยวกับการให้ประกันตัวก่อนกระบวนการพิจารณาคดีมีอะไรบ้าง
 - a. สิทธิของจำเลยต่อการมีเสรีภาพ ก่อนได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริงในอาชญากรรมใดๆ
 - b. แนวโน้มที่จำเลยจะหลบหนีและไม่กลับมารับการพิจารณาคดี
 - c. สิทธิความปลอดภัยต่อสาธารณะ

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [5 นาที]
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- แนะนำให้แต่ละกลุ่มทบทวนสถานการณ์ใน เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.2.2: สถานการณ์ยื่นประกันตัว
- แต่ละกลุ่มเตรียมการโต้แย้ง (หรือรับฟังข้อโต้แย้ง) ในแต่ละคดีตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้ :

สถานการณ์ที่ #1 :

- กลุ่มที่ 1 เป็นตัวแทนของจำเลย และโต้แย้งกับผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มอื่น ๆ ว่า เพราะเหตุใดจำเลยจึงควรได้รับการประกันตัว
- กลุ่มที่ 2 เป็นตัวแทนของรัฐ และโต้แย้งการให้ประกันตัวภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนดให้ จากนั้นเสนอเงื่อนไขการประกันตัวที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม
- กลุ่มที่ 3 รับฟังข้อโต้แย้งดังกล่าวข้างต้น และพิจารณาตัดสินการประกันตัวในแต่ละคดี

สถานการณ์ที่ #2 :

- กลุ่มที่ 2 เป็นตัวแทนของจำเลย และโต้แย้งกับผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มอื่น ๆ ว่า เพราะเหตุใดจำเลยจึงควรได้รับการประกันตัว
- กลุ่มที่ 3 เป็นตัวแทนของรัฐ และโต้แย้งการให้ประกันตัวภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนดให้ จากนั้นเสนอเงื่อนไขการประกันตัวที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม
- กลุ่มที่ 1 รับฟังข้อโต้แย้งดังกล่าวข้างต้น และพิจารณาตัดสินการประกันตัวในแต่ละคดี

สถานการณ์ที่ #3 :

- กลุ่มที่ 3 เป็นตัวแทนของจำเลย และโต้แย้งกับผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มอื่น ๆ ว่า เพราะเหตุใดจำเลยจึงควรได้รับการประกันตัว
- กลุ่มที่ 1 เป็นตัวแทนของรัฐ และโต้แย้งการให้ประกันตัวภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนดให้ จากนั้นเสนอเงื่อนไขการประกันตัวที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม
- กลุ่มที่ 2 รับฟังข้อโต้แย้งดังกล่าวข้างต้น และพิจารณาตัดสินการประกันตัวในแต่ละคดี
- แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อบรรยายผลการอภิปรายแต่ละคดีในนามของกลุ่ม [30 นาที]
- ผู้เข้ารับการอบรมแสดงข้อโต้แย้งสำหรับแต่ละสถานการณ์ต่อหน้ากลุ่มใหญ่ [30 นาที]
- สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยคำถามและคำตอบ (Q&A) ตลอดจนการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อด้านล่าง [5 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- ทั้งนี้ตามสภาพการณ์โดยมาก จำเลยมักได้รับการประกันตัว เนื่องจากวัตถุประสงค์การประกันตัว คือ การคงสิทธิของจำเลยต่อการมีเสรีภาพไปพร้อมกับการชั่งน้ำหนักความเป็นไปได้ที่จำเลยจะหลบหนีและไม่กลับมารับการพิจารณาคดี หรือจำเลยจะก่ออาชญากรรมเพิ่ม ตลอดจนข่มขู่คุกคามหรือทำร้ายผู้ที่อาจให้การเป็นพยานฝ่ายโจทก์ต่อไป

Photo Credit: Marcel Corzet/ILO, 2010, Bolivia

ใบงานที่ 4.2.2 : สถานการณ์ยื่นประกันตัว

1. จำเลยชื่อ สเตฟาน โลเปซ ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่า มีความผิดต่อคดีใช้แรงงานบังคับในฟาร์มปศุสัตว์ โดยบังคับใช้แรงงานชาย 19 คนให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าจ้าง
 - a. โลเปซถูกตั้งข้อกล่าวหาว่า กักขังคนงานไว้ในอาคารปิดล็อก และสั่งการให้เขียนตีคนงานที่พยายามหลบหนี
 - b. โลเปซคือนายจ้างรายใหญ่ในท้องถิ่น และฟาร์มของเขาเป็นหนึ่งในฟาร์มที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัด
 - c. เดิมทีโลเปซถูกดำเนินการสอบสวนภายหลังการตั้งข้อกล่าวหาจากอดีตคนงานรายหนึ่งว่า เขาถูกกักขังราวกับเป็นนักโทษ ต่อมาพบว่าคนงานดังกล่าวถูกทุบตีอย่างรุนแรง และไม่ปรารถนาให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อีกต่อไป
 - d. ขณะนี้โลเปซสุขภาพไม่ดีและต้องนั่งรถเข็นอันเป็นผลสืบเนื่องจากอุบัติเหตุเมื่อปีที่ผ่านมา
 - e. โลเปซสมควรได้รับการประกันตัวหรือไม่ ถ้าสมควรได้รับการประกันตัว มูลค่าเงินประกันตัวควรสูงหรือต่ำ
2. จำเลยชื่อ มาเรีย ซานเซซ ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่า มีความผิดต่อคดีใช้แรงงานเด็ก โดยใช้แรงงานเด็กหญิง อายุ 12 ปีที่อาศัยอยู่กับจำเลยให้ทำงานบ้านเต็มเวลา
 - a. การดำเนินคดีตามกฎหมายกำหนดให้การประกันตัวต้องใช้เงินจำนวนมาก เนื่องจากถือเป็นความผิดขั้นร้ายแรง
 - b. ฝ่ายจำเลยขอให้ปล่อยตัวซานเซซโดยไม่ต้องวางเงินประกันตัว เนื่องจาก
 - b.i. ซานเซซเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวซึ่งเลี้ยงดูลูกสาวสองคนที่บ้าน
 - b.ii. ซานเซซไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน
 - b.iii. ซานเซซเกิดและเติบโตในท้องถิ่นนั้น ทั้งยังไม่เคยเดินทางออกจากพื้นที่
 - c. ซานเซซสมควรได้รับการประกันตัวหรือไม่ ถ้าสมควรได้รับการประกันตัว มูลค่าเงินประกันตัวควรสูงหรือต่ำ
3. จำเลยชื่อ สตีเฟน คอร์ตเซซ ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่า มีความผิดต่อคดีการค้ามนุษย์ โดยเกี่ยวข้องกับผู้หญิงชาวซิริ 7 คนซึ่งทำงานให้ร้านทำผมในท้องถิ่น
 - a. คอร์ตเซซปฏิเสธข้อกล่าวหาและกล่าวว่า เขาไม่ทราบว่ามีผู้หญิงเหล่านั้นมาจากกระบวนการค้ามนุษย์
 - b. คอร์ตเซซมีพื้นเพมาจากซิริและมักเดินทางไปทีมนั้นบ่อย ๆ นอกจากนี้ลูกชายสองคนก็บอติดกรรยาของเขาก็อาศัยอยู่ในประเทศซิริด้วย
 - c. ก่อนหน้านี้คอร์ตเซซเคยได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง ต่อการละเมิดกฎหมายแรงงานเด็กและข้อหาทำร้ายร่างกายในรูปแบบต่างๆ
 - d. คอร์ตเซซสมควรได้รับการประกันตัวหรือไม่ ถ้าสมควรได้รับการประกันตัว มูลค่าเงินประกันตัวควรสูงหรือต่ำ

หัวข้อการอภิปรายเพิ่มเติม :

1. จำเลยชื่อ อัลเบอร์โต มอนดราก์อน ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่า มีความผิดต่อการดำเนินเครือข่ายคัดเลือกหญิงสาวเข้าทำงาน โดยอ้างว่าเป็นการจ้างงานในตำแหน่งพนักงานเสิร์ฟที่สหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ แต่แท้จริงแล้ว งานดังกล่าวคือพนักงานบริการทางเพศ อนึ่ง มอนดราก์อนเป็นพลเมืองอาร์เจนตินาและเดินทางไปกลับระหว่างประเทศอาร์เจนตินาและปารากวัยบ่อยครั้ง

a. มอนดราก์อนสมควรได้รับการประกันตัวหรือไม่ ถ้าสมควรได้รับการประกันตัว มูลค่าเงินประกันตัวควรสูงหรือต่ำ

2. โรนัลดินโญ อัสซิส นักฟุตบอลชื่อดังและโรแบร์โตน้องชายของเขา ถูกจับกุมข้อหาพยายามเข้าประเทศปารากวัย ด้วยหนังสือเดินทางปลอม¹

b. ผู้พิพากษาท่านหนึ่งปฏิเสธข้อเสนอการประกันตัวด้วยวงเงินประกัน 1.5 ล้านยูโร เพราะพิจารณาว่าทั้งคู่ร่ำรวยมากเป็นที่ประจักษ์

1. โรนัลดินโญ: ผู้พิพากษาชาวปารากวัยปฏิเสธข้อเสนอการประกันตัวด้วยวงเงินประกันเจ็ดหลัก” ณ วันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2563 https://en.as.com/en/2020/03/16/football/1584361168_089023.html

บทเรียนที่ 4.3 : ข้อควรพิจารณาต่อผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งอาจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เสียหายในคดีใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หมายรวมถึงการให้ข้อมูลต่อผู้เสียหาย การปกป้องสิทธิของผู้เสียหาย และการใช้คำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย

เวลา :

 [1 ชั่วโมง]

ขั้นตอนการเรียนรู้ :

- ทำแบบฝึกหัดที่ 4.3.1: ความต้องการของผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี [15 นาที]
- นำเสนอผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ ไฟล์ที่ 4.3: ข้อควรพิจารณาต่อผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี [20 นาที]
- ทำแบบฝึกหัดที่ 4.3.2: สถานการณ์ด้านสิทธิของผู้เสียหาย [55 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม : :

- กระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมี
- ไฟล์นำเสนอผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ที่ 4.3: ข้อควรพิจารณาต่อผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี
- อุปกรณ์ฉายภาพ
- กรณีศึกษาหลักสูตรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

สำหรับการดำเนินคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์ ตามกฎหมาย การมีส่วนร่วมในการดำเนินคดีของผู้เสียหายนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยสถานการณ์ดังกล่าว การมีส่วนร่วมของผู้เสียหายต้องได้รับการประเมินอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งเตรียมการอย่างครอบคลุมเพื่อให้มั่นใจว่า การมีส่วนร่วมดังกล่าวจะไม่ซ้ำเติมความบอบช้ำของผู้เสียหาย

เด็ก : ข้อควรพิจารณาพิเศษ

อนึ่ง มีข้อควรพิจารณาเพิ่มเติมอีกมากมายเมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก เช่น กฎระเบียบด้านความร่วมมือที่แตกต่างออกไป ข้อกำหนดตัววีร์เดียร์ (Voir Dire) ตลอดจนบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครอง สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อกำหนดตัววีร์เดียร์ โปรดอ้างอิง บทเรียนที่ 4.5 : หลักฐาน

เริ่มด้วยสิทธิพิเศษของพยานเด็กในศาลหลายประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ในหลายเขตอำนาจศาล บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับสิทธิพิเศษ ที่พัก ซึ่งทุกสิ่งอย่างในกระบวนการขึ้นศาลต้องได้รับการปรับเทียบเพื่อให้สอดคล้องกับ **ประโยชน์สูงสุดของเด็ก** นอกจากนี้ เด็กยังมีสิทธิเรียกร้องความเป็นธรรมและแสดงความคิดเห็น สิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างมีเกียรติและเมตตา รวมถึงสิทธิได้รับการปกป้องมิให้เผชิญความยากลำบากระหว่างกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสิทธิได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของคดี

เด็กจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าต่อการขึ้นศาลและแสดงตนในกระบวนการยุติธรรมเช่นเดียวกับพยาน บุคคลทุกราย ทั้งนี้ยังจำเป็นต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่พ่อแม่/ผู้ปกครองและเด็ก ซึ่งข้อมูลดังกล่าวหมายถึงบริการที่ควรได้รับ ขั้นตอนต่างๆ ในชั้นศาล เวลาและสถานที่พิจารณาคดี ตลอดจนความคืบหน้าของคดี อย่างไรก็ตามในบางประเทศ ฝ่ายสนับสนุนผู้เสียหายหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลเบื้องต้นของกระบวนการในชั้นศาล ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่า เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมโดยตระหนักถึงอายุของเด็กที่ให้ข้อมูลตามเนื้อหาหลักของการสัมภาษณ์ ตลอดจนมีทัศนคติเปิดกว้าง และตอบทุกคำถามเท่าที่ทำได้

หากตัดสินใจเรียกตัวเด็กเป็นพยาน ท่านจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเด็กต่อการยื่นให้การในชั้นศาล โดยพิจารณาการเข้าหาเด็กด้วยแนวทางต่างๆ การใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนผู้เสียหาย พ่อแม่ผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ และผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่นๆ ทั้งนี้หากเป็นไปได้ควรพยายามกำหนดเวลาพิจารณาคดีในช่วงเช้า ซึ่งสอดคล้องตามตารางเรียนของเด็ก นอกจากนี้ให้จัดเตรียมที่พักซึ่งเหมาะสมสำหรับเด็กระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อรอขึ้นให้การเป็นพยาน รวมถึงจัดหาอาหารและขนมให้เด็กตามความเหมาะสม

เมื่อเด็กยื่นให้การในชั้นศาล กฎระเบียบต่างๆ อาจแตกต่างจากผู้ใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น บางประเทศไม่กำหนดให้เด็กผู้มีอายุต่ำกว่าที่กำหนดต้องสาบานตน และหลายประเทศอนุญาตให้มีมาตรการพิเศษสำหรับบุคคลใดๆ ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เช่น หลักฐานที่เป็นบันทึกวิดีโอ การให้การต่อศาลผ่านหน้าจอ หรือการให้การเป็นพยานผ่านกล้อง ในส่วนการพิจารณาว่าที่พักดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่ โดยทั่วไปแล้ว ศาลจะคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ หลายประการตามเนื้อหาหลักของการสัมภาษณ์ เช่น อายุและวุฒิภาวะของเด็ก ตลอดจนความสามารถเข้าใจสถานการณ์ของเด็ก

การสืบพยานเด็กแตกต่างจากการสืบพยานผู้ใหญ่ ภาษาที่ท่านใช้ควรชัดเจน เรียบง่าย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ทั้งนี้ควรมีมาตรการปกป้องคุ้มครองเด็กผู้ยื่นให้การเพื่อให้มั่นใจว่า การสืบพยานด้วยการตั้งคำถามจากทั้งสองฝ่ายดำเนินไปด้วยความเคารพ ห้ามมิให้ถามคำถามซ้ำๆ หรือพูดเร็วจนเกินไป ห้ามขอให้เด็กบรรยายละเอียดหรือเวลาที่เจาะจงอย่างไม่สมเหตุสมผล ห้ามตะโกนตลอดจนใช้กิริยาก้าวร้าวหรือแรงร้อน ในกรณีที่เกิดเหตุดังกล่าวขึ้น ให้ร้องขอต่อผู้พิพากษาเพื่อสั่งระงับการเร่งเร้าเด็ก จากนั้นปล่อยให้เด็กอธิบายด้วยคำพูดของตนเองอย่างอดทน

พ่อแม่ผู้ปกครองมีสิทธิเข้าร่วมการให้ปากคำของเด็ก แต่อย่างไรก็ตามศาลสามารถออกคำสั่งให้เข้าร่วมหรือถอดถอนการเข้าร่วมได้ ขึ้นอยู่กับประโยชน์สูงสุดของเด็ก หากการปรากฏตัวของพ่อแม่ผู้ปกครองมีแนวโน้มทำให้เด็กเครียดหรือกลัว การแสดงตนของเด็กพร้อมกับนักสังคมสงเคราะห์อาจเป็นการดีกว่า ท้ายที่สุดควรพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมพิจารณาคดีในชั้นศาลของเด็กโดยไม่จำเป็น สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็กคือการไปโรงเรียนและใช้ชีวิตตามปกติที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ระหว่างช่วงเวลาพิจารณาคดี

กระบวนการก่อนพิจารณาคดี

สิ่งสำคัญคือความตระหนักว่า ผู้เสียหายจากคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์นั้น ต่างผ่านประสบการณ์ที่ยากลำบากแสนสาหัส บางคนก็เป็นเวลาหลายปี พวกเขาจึงอาจลังเลต่อการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดที่ถูกตั้งข้อกล่าวหา ดังนั้น ก่อนการพิจารณาคดีใดๆ ผู้เสียหายต้องได้รับแจ้งข้อมูลอย่างถี่ถ้วนถึงสิทธิและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการตัดสินใจให้ความร่วมมือต่อการพิจารณาคดี และเพื่อให้ผู้เสียหายสบายใจต่อบทบาทของตนมากขึ้น

ก่อนการเข้าร่วมพิจารณาคดีใดๆ ผู้เสียหายควรได้รับแจ้งเกี่ยวกับสิทธิของตน ตลอดจนข้อมูลทางกฎหมายและขั้นตอนการพิจารณาคดี อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญคือ การแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงการตั้งข้อกล่าวหาต่อผู้ถูกกล่าวหาและผลสุดท้ายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการพิพากษา/บทลงโทษที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นไปได้ที่ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นความผิด ทั้งนี้ผู้เสียหายควรได้รับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานที่คาดว่าจะทั้งสองฝ่ายจะใช้อ้างอิง และตระหนักถึงความรู้สึกเจ็บปวดหรือไม่สบายใจที่อาจเกิดขึ้นจากการให้การต่อศาลหรือการแสดงตนดังกล่าว

ผู้เสียหายโดยมากมักไม่คุ้นเคยกับการพิจารณาคดีในศาล และไม่ทราบแม้สิ่งที่ท่านคุ้นเคยเป็นอย่างดี เช่น จำเลยต้องนั่งที่ใดในห้องพิจารณาคดี หรือใครเป็นผู้ตั้งคำถาม หรือความหมายของการสาบานตนคืออะไร การช่วยเหลือผู้เสียหายให้เข้าใจกระบวนการโดยละเอียดจะทำให้ผู้เสียหายมีความมั่นใจมากขึ้นต่อการแสดงตนในการพิจารณาคดี

ท้ายที่สุด หน่วยงานต้องแจ้งต่อผู้เสียหายทราบถึงสิทธิของตนในกระบวนการพิจารณาคดี

- บางเขตอำนาจศาล หากผู้เสียหายประสงค์เข้าร่วมการพิจารณาคดีด้วยตนเอง พวกเขาสามารถเชิญผู้ให้กำลังใจ (เช่น ครอบครัวและเพื่อน) เข้าร่วมการพิจารณาคดีได้
- บางคดี/บางห้องพิจารณาคดีในศาลอาจมีกลไกการป้องกันเพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น การประชุมทางวิดีโอ/การประชุมทางไกลเพื่อให้การต่อศาล กล่าวคือ ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องอยู่ร่วมห้องกับจำเลยในคดีนั้น
- ในกรณีที่ผู้เสียหายอาจไม่เข้าใจภาษาที่ใช้ในการพิจารณาคดี การดำเนินคดีทางกฎหมายควรจัดให้มีล่ามสำหรับผู้เสียหาย
- ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้เสียหายจะไม่ได้รับความบอบช้ำจากการซ้ำเติมด้วยการดำเนินคดี ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงานกับผู้เสียหายอย่างใกล้ชิด

บางกรณีอาจไม่มีการพิจารณาคดีในชั้นศาล เนื่องจากไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำผิดได้ หรือ เป็นผลสืบเนื่องจากกฎระเบียบของกระบวนการทางกฎหมายซึ่งไม่จำเป็นต้องพิจารณาคดีในชั้นศาล สำหรับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้เสียหายควรได้รับแจ้งข้อมูลการสืบสวนสอบสวนและรับทราบเหตุผลที่ไม่มีการพิจารณาคดี ในทำนองเดียวกัน ผู้เสียหายควรได้รับแจ้งข้อมูลการต่อรองเพื่อรับสารภาพอย่างทันท่วงที รวมถึงข้อตกลงผ่อนผันการฟ้องคดีอาญา โดยทั่วไปแล้วผู้เสียหายมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อต่อรองเพื่อรับสารภาพ แต่ไม่สามารถถ่วงการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของอัยการได้ อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญคือ การแจ้งให้ผู้เสียหายทราบอย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มกระบวนการต่อรองเพื่อรับสารภาพว่า ผู้เสียหายสามารถแสดงความคิดเห็นแต่ไม่สามารถควบคุมผลการต่อรองได้

กระบวนการระหว่างและหลังพิจารณาคดี

สิทธิของผู้เสียหายระหว่างกระบวนการพิจารณาคดี หมายรวมแต่ไม่จำกัดเพียง สิทธิการแสดงตนและเรียกร้องความเป็นธรรม ผู้เสียหายต้องสามารถเข้าร่วมพิจารณาคดีในชั้นศาลได้โดยปราศจากการข่มขู่คุกคามหรือการล่วงละเมิดใดๆ

ทั้งนี้หากมีความเสี่ยงเกิดการข่มขู่คุกคามหรือการล่วงละเมิด ไม่ว่าจะจากจำเลย บุคคลแวดล้อมผู้เสียหาย หรือ สาธารณชน อัยการควรพิจารณาบังคับใช้มาตรการรักษาความปลอดภัยพิเศษ ยกตัวอย่างเช่น :

- การรักษาความปลอดภัยภายในศาล (ได้แก่ การติดอาวุธพนักงานรักษาความปลอดภัย หรือ การใช้เครื่องตรวจจับโลหะ)
- การบังคับใช้กฎหมายนำส่งผู้เสียหายเดินทางไปและกลับจากศาล
- การอนุญาตให้ผู้เสียหายใช้ทางออกและทางเข้าศาลแยกจากกันเป็นกรณีพิเศษ
- การแก้ไขชื่อและที่อยู่ของผู้เสียหาย จากคำให้การที่ให้ไว้ก่อนพิจารณาคดีหรือคำให้การที่อ่านในการพิจารณาคดี
- การปิดศาลต่อการเข้าถึงโดยสาธารณะ สำหรับบางส่วนในการพิจารณาคดี
- การอนุญาตให้ผู้เสียหายแสดงตนในชั้นศาลได้แม้ปิดกั้นตัวตน (เช่น การปิดหน้า หรือการให้การต่อศาลผ่านหน้าจอ) หรือผ่านการประชุมทางวิดีโอ
- การอนุญาตให้ผู้เสียหายอ่านคำให้การลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย โดยมีผู้ให้กำลังใจอยู่เคียงข้าง

ภาระผูกพันของอัยการต่อผู้เสียหายไม่สิ้นสุดแค่การตัดสินพิพากษาคดีเท่านั้น นั่นคือ ภายหลังพิจารณาคดี ผู้เสียหายควรได้รับแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับการอุทธรณ์ การพิพากษาคดี การรอลงอาญา และการปล่อยตัวจำเลยอยู่เสมอ ทันที่สิ้นสุดการพิจารณาคดี ผู้เสียหายควรได้รับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการอุทธรณ์ที่อาจเกิดขึ้นหรือที่เกิดขึ้นจริง (ในกรณีที่จำเลยดำเนินการยื่นอุทธรณ์) และควรได้รับสิทธิพูดให้การ ณ กระบวนการหลังขั้นตอนพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง ยกตัวอย่างเช่น การนั่งพิจารณาคดี นอกจากนี้หากผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุก ผู้เสียหายควรได้รับการแจ้งเตือนผลการพิจารณาทัณฑ์บนหรือความเป็นไปได้ในการพิจารณาปล่อยตัวจำเลยล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้เสียหายมีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการพิจารณาปล่อยตัวจำเลยผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ การยื่นคำให้การลายลักษณ์อักษรต่อการนั่งพิจารณาคดีใด ๆ หนึ่ง การแจ้งความคืบหน้าต่อผู้เสียหายระหว่างกระบวนการเหล่านี้ กระทำเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เสียหายจะได้รับการปฏิบัติตลอดจนการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม

การพิจารณาความต้องการของผู้เสียหาย

ผู้เสียหายต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติเพราะเชื้อชาติ สีผิว เพศสภาพ อายุ ภาษา ลัทธิความเชื่อ ศาสนา สัญชาติ ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด ความเชื่อหรือวิถีปฏิบัติทางวัฒนธรรม ทรัพย์สิน ชนตักกำเนิดหรือสถานภาพครอบครัว ชนตักพันธุ์หรือสภาพสังคมที่เติบโต ความทุพพลภาพ ตลอดจนปัจจัยขั้นพื้นฐานอื่นใด ผู้เสียหายต้องได้รับการปฏิบัติตามเนื้อหาหลักของการสัมภาษณ์ โดยให้ความสำคัญต่อค่านิยมความเชื่อทางวัฒนธรรมของผู้เสียหายเอง

อนึ่ง ผู้เสียหายจากคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือ การค้ามนุษย์ มักต้องได้รับการพิจารณาเรื่องเพศสภาพเป็นพิเศษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เฉพาะบุคคล

ทั้งนี้ผู้เสียหายจากการค้าประเวณีมนุษย์ส่วนใหญ่ (แต่ไม่ใช่ทั้งหมด) เป็นผู้หญิง และผู้เสียหายมักได้รับความบอบช้ำทางจิตใจอย่างรุนแรง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักมาจากกระทำของผู้ชาย ด้วยเหตุนี้ผู้เสียหายเพศหญิงอาจลังเลต่อการพูดคุยอย่างเปิดเผยถึงประสบการณ์ดังกล่าวกับผู้สัมภาษณ์เพศชาย หมายความว่า ท่านควรใช้ผู้สัมภาษณ์เพศหญิงในคดีนี้

ประเด็นปัญหาเหล่านี้ไม่จำกัดเพียงผู้เสียหายเพศหญิงเท่านั้น เนื่องจากผู้เสียหายเพศชายอาจไม่เต็มใจยอมรับว่าตนตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้แรงงานเด็ก/แรงงานบังคับ/การค้ามนุษย์เช่นกัน เพราะความขัดแย้งกับแนวคิดส่วนบุคคลเรื่องความเป็นชาย อย่างไรก็ตามการระบุผู้เสียหายอาจไม่เป็นที่คุ้นเคยมากนักสำหรับเพศชาย เนื่องด้วยการตกเป็นผู้เสียหายหมายถึงความอ่อนแอและความเปราะบาง ซึ่งอาจก่อความไม่สบายใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อต้องยอมรับต่อหน้าเพศหญิง ด้วยเหตุนี้ผู้เสียหายเพศชายอาจลังเลต่อการพูดคุยอย่างเปิดเผยถึงประสบการณ์ดังกล่าวกับผู้สัมภาษณ์เพศหญิง หมายความว่า ท่านควรใช้ผู้สัมภาษณ์เพศชายในคดีนี้

ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น ณ การพิจารณาคดี ผู้เสียหายทั้งชายและหญิงต่างมีแนวโน้มหวาดกลัวและ/หรือ ลำบากใจต่อการพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนมากขึ้น ไม่ว่าจะในศาลหรือต่อหน้าบุคคลผู้สร้างความบอบช้ำให้กับพวกเขา ความยากลำบากเหล่านี้ไม่มีทางออกด้วยวิธีการพิเศษใดๆ ทำได้เพียงตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงและพยายามจัดการประเด็นดังกล่าวให้ดีที่สุดเท่านั้น

หากเป็นไปได้ให้สอบถามผู้เสียหายว่าต้องการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่เพศชายหรือเพศหญิง และให้เจ้าหน้าที่สวมเสื้อผ้าธรรมดาที่สุดเท่าที่เป็นได้ เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกคุกคามอันเป็นการซ้ำเติมความบอบช้ำต่อผู้เสียหาย

ในกรณีที่ผู้เสียหายสามารถสนทนาภาษาอื่นได้โดยสะดวกกว่าภาษาหลักที่ใช้ในศาล ท่านควรจัดเตรียมล่ามเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายต่อการสนทนาด้วยภาษาที่ตนเลือก

ผู้เสียหายจากคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ อาจได้รับบาดเจ็บทางจิตใจอย่างแสนสาหัส อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ของพวกเขา ผู้เสียหายจึงมีสิทธิได้รับการสนับสนุนตามความเหมาะสม อนึ่ง นอกเหนือจากการทำร้ายทางร่างกาย ผู้เสียหายอาจถูกทำร้ายทางอารมณ์และจิตใจได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น โรคหรืออาการผิดปกติทางจิตใจหลังจากประสบสถานการณ์รุนแรง (Post-Traumatic Stress Disorder - PTSD)

อย่างไรก็ตามเพื่อให้มั่นใจว่า การสัมภาษณ์ผู้เสียหายจะไม่สร้างบาดเจ็บทางจิตใจต่อผู้เสียหายเพิ่มมากขึ้น แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดหลายประการต่อไปนี้คือสิ่งที่เจ้าหน้าที่ควรยึดถือและปฏิบัติตาม :

- สถานที่ : เลือกใช้ห้องที่มีความเป็นส่วนตัวมากที่สุด
- ระดับเสียง : ตรวจสอบให้แน่ใจว่า ห้องเงียบปราศจากสิ่งรบกวน เสียงดัง และสิ่งขัดขวาง
- ความสะดวกสบายขั้นพื้นฐาน : ตรวจสอบให้แน่ใจว่า ผู้เสียหายได้รับความสะดวกสบาย รวมถึงอาหารว่าง กระดาษชำระ และเครื่องดื่มต่างๆ
- สิ่งระคายเคือง : หลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้เสียหายสัมผัสกับสิ่งเร้าอันไม่พึงประสงค์ เช่น ควั่นจากการสูบบุหรี่
- ความปลอดภัย : ตรวจสอบให้แน่ใจว่า ผู้เสียหายไม่รู้สึกเสี่ยงภัยยิ่งขึ้น นั่นอาจหมายถึง การแยกผู้เสียหายเพศชายและเพศหญิง ตลอดจนผู้เยาว์ที่ติดตามมาด้วยออกจากกัน

การพิทักษ์สิทธิของผู้เสียหาย : ผู้เสียหายจากคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ต่างต้องเผชิญกับการเหยียบย่ำศักดิ์ศรีในรูปแบบต่างๆ ระหว่างที่เกิดอาชญากรรม สิ่งสำคัญคือดำเนินการในสิ่งที่ทำได้ภายหลังเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้เสียหาย และช่วยบรรเทาความบอบช้ำจากประสบการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ยังถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องอนุญาตให้ผู้เสียหายกลุ่มเปราะบางติดต่อกับครอบครัวหรือผู้ดูแลได้ ส่วนคดีเด็กต้องพิจารณาถึงพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ในขณะที่คดีซึ่งมีผู้ต้องสงสัยร่วมกัน ควรได้รับความร่วมมือจากนักสังคมสงเคราะห์เพิ่มเติม อย่างไรก็ตามต้องให้ความสำคัญต่อการระบุผู้เสียหายแต่ละรายให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการทางสติปัญญา

การสื่อสารกับผู้เสียหาย :

เคล็ดลับสำคัญ :

1. ฟังใช้ความพยายามสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจ กำลังใจ และความเชื่อมั่น
2. ฟังปอบขวัญผู้เสียหายให้สงบและสบายใจ เช่น ถามว่า “คุณเป็นอย่างไรบ้าง”
3. ฟังอนุญาตให้ผู้เสียหายบอกเล่าเรื่องราวด้วยคำพูดของตนเอง
4. ฟังสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้เสียหายว่า ความรู้สึกต่างๆ เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้
5. ฟังรับฟังและสืบคดีจากประสบการณ์ของผู้เสียหายด้วยความเข้าใจ พร้อมให้กำลังใจเสมอ
6. ฟังให้กำลังใจ แต่ไม่มากเกินไปจนเหมือนการเสแสร้ง
7. ฟังปฏิบัติต่อผู้เสียหายแต่ละรายตามประสบการณ์ส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
8. ฟังเข้าใจว่า ผู้เสียหายหลายรายต่างเผชิญความยากลำบากแสนสาหัสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ ภายหลังตกเป็นผู้เสียหายในอาชญากรรมความรุนแรง

1. อย่าตัดสินหรือตำหนิผู้เสียหาย
2. อย่าให้คำมั่นสัญญาต่อผู้เสียหาย
3. อย่าพยายามสร้างกรอบประสบการณ์ของผู้เสียหายโดยเปรียบเทียบกับประสบการณ์อื่นใดที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งประสบการณ์ของตนเอง
4. อย่าตัดสินหรือเลือกทางเลือกใดๆ แทนผู้เสียหาย
5. อย่ากล่าวอ้างถึงคำพูดทางศาสนา
6. อย่าเลือกข้าง ไม่ว่าจะฝ่ายสนับสนุนหรือฝ่ายตรงข้ามผู้เสียหาย

คำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเขตอำนาจศาล ผู้เสียหายจากคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์ อาจมีสิทธิเสนอคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย ณ การพิพากษาคดีได้ ซึ่งศาลอาจใช้คำให้การดังกล่าวพิจารณาพิพากษาผู้กระทำผิดต่อไป

คำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายนั้นได้รับการจัดทำโดยผู้เสียหาย หากผู้เสียหายไม่สามารถจัดทำได้ อาจมอบหมายให้ผู้แทนดำเนินการ คำให้การดังกล่าวจะสรุปผลกระทบที่มีต่อผู้เสียหายทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ ร่างกาย การเงิน หรือผลกระทบทางสังคมจากความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหาย

การจัดทำคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายสามารถกระทำการผ่านการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการพูดปากเปล่าก็ได้ อนึ่ง คำให้การควรระบุข้อมูลผลกระทบของความผิดที่กระทำต่อชีวิตของผู้เสียหาย ตลอดจนข้อกังวลใดๆ ที่ผู้เสียหายอาจมีเกี่ยวกับความปลอดภัยของตน คำให้การดังกล่าวเปิดโอกาสให้อธิบายถึงผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย ซึ่งถือเป็นวิธีดำเนินการตามสิทธิเรียกร้องความเป็นธรรม

หากผู้เสียหายแสดงความประสงค์ให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อตน ควรนำส่งผู้เสียหายไปยังหน่วยงาน บริการที่เหมาะสม เพื่อให้ความช่วยเหลือจัดทำคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายดังกล่าว แต่กระนั้น การจัดทำคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายไม่ใช่สิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำ

อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับการปฏิสัมพันธ์อื่นๆ ระหว่างอัยการและผู้เสียหาย สิ่งสำคัญคือการแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงบทบาท คำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย และบุคคลผู้อาจเห็นคำให้การนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินคดีทางกฎหมาย ทนายจำเลย ผู้ต้องหา ตลอดจนผู้พิพากษาหรือตุลาการศาล

โครงสร้างคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหาย ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียหาย และประสบการณ์ของครอบครัวผู้เสียหายเท่านั้น โดยทั่วไปแล้วคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายจะอธิบายถึงความเสียหายในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายทางการเงิน (ค่าจ้างที่เสียไป ค่ายาหรือค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทาง) ความเสียหายทางสังคม/วิถีชีวิต (การเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันทางสังคม ผลกระทบต่อที่พัก การจ้างงาน หรือการศึกษา) และ/หรือ ความเสียหายทางร่างกาย (การบาดเจ็บ รายละเอียดของผลกระทบต่อร่างกาย) นอกจากนี้คำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายอาจหมายถึงความบอบช้ำทางอารมณ์หรือจิตใจ อาทิเช่น ความบอบช้ำที่ฝังใจผู้เสียหาย

หากอาชญากรรมนั้นส่งผลถึงชีวิต ผู้แทนของผู้เสียหายอาจเขียนคำให้การระบุความสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักซึ่งถูกกระทำการจนถึงแก่ชีวิต ความสำคัญของบุคคลนั้น ความสัมพันธ์ต่อผู้เสียหาย และการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้โปรดทราบว่า ผู้เสียหายสามารถถอดถอนความร่วมมือต่อการพิจารณาคดีได้ทุกเมื่อ ส่วนคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา แม้ในกระบวนการหลังพิจารณาคดี เช่น การรอลงอาญา

Photo Credit: Solidarity Center, Bill E. Diggs, 2014, Liberia

แบบฝึกหัดที่ 4.3.1 : ความต้องการของผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเริ่มคิดวิเคราะห์ ความต้องการของผู้เสียหายระหว่างกระบวนการพิจารณาคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือ การค้ามนุษย์
- ทบทวนกรณีศึกษาหลักสูตรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เสียหาย ระหว่างขั้นตอนต่อไปของกระบวนการพิจารณาคดี

เวลา :

🕒 [15 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดานฟลิปชาร์ตและปากกาเคมีหนึ่งชุด สำหรับวิทยากร
- กรณีศึกษาหลักสูตรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ 1-4

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [2 นาที]
- ขอให้ผู้เข้ารับการอบรมทบทวนกรณีศึกษาหลักสูตรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกลุ่มใหญ่ ด้วยการอภิปรายกลุ่มสำหรับแต่ละกรณีศึกษาดังต่อไปนี้ :
 - ความต้องการอะไรที่ท่านคิดว่าผู้เสียหายอาจมี ระหว่างการพิจารณาคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และ/หรือ การค้ามนุษย์
 - ความต้องการเหล่านั้นจะได้รับการตอบสนองอย่างไร [10 นาที]
 - สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อด้านล่าง [3 นาที]

ข้อความสำคัญ :

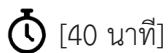
- เมื่อดำเนินการประเมินคดีหนึ่ง ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งระลึกว่า คดีนั้นต้องมีหลักฐานเพื่อพิสูจน์การตั้งข้อกล่าวหา พร้อมด้วยผลการพิจารณาอ้างอิงตามทฤษฎีเชิงข้อเท็จจริงและทฤษฎีเชิงกฎหมายเสมอ
- สำนวนคดีที่น่าเชื่อถือ จะประกอบด้วยหลักฐานที่น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้

แบบฝึกหัดที่ 4.3.2 : สถานการณ์จำลองด้านสิทธิของผู้เสียหาย

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมคุ้นเคยต่อแนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองด้านสิทธิของผู้เสียหาย

เวลา :

[40 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [5 นาที]
- จากนั้นให้อ่านออกเสียงสถานการณ์ดังต่อไปนี้ :

เทเรซา อายุสิบปี เมื่อปีที่แล้วเธอถูกส่งไปอยู่กับ “ป้า” ในเมืองหลวง เพื่อเข้าถึงการศึกษาที่ดีกว่าบ้านซึ่งเธออยู่กับพ่อแม่ แต่ป้าของเทเรซาไม่อนุญาตให้เธอไปโรงเรียน กลับให้เทเรซาทำงานบ้านแทน แม้ว่าเธอจะอายุเพียง 10 ปี แต่เธอก็ทำความสะอาด และซักผ้าได้ดีมาก ทั้งยังเรียนรู้การทำอาหารเลี้ยงครอบครัว เธอไม่เล่นกับเด็กคนอื่น และมีรายงานว่า พบรอยคล้ายบุหรืไหม้บนแขน เพื่อนบ้านของป้ารายหนึ่งติดต่อเจ้าหน้าที่ ภายหลังสังเกตเห็นว่าเทเรซาไม่ไปโรงเรียนเหมือนเด็กคนอื่นๆ นอกจากนี้ยังสังเกตเห็นสัญญาณว่าเทเรซาอาจถูกสามีของ “ป้า” ล่วงละเมิดทางเพศ

• ผู้เข้ารับการอบรมจัดกลุ่มและอภิปรายคำถามต่อไปนี้ จากมุมมองของผู้ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานสังคมสงเคราะห์เด็ก ซึ่งจำเป็นต้องทำความเข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับเทเรซา :

1. ป้าของเทเรซาแสดงความประสงค์จะอยู่ด้วย หากท่านต้องการพูดคุยกับเทเรซา ป้ากล่าวว่า ท่านไม่มีสิทธิพูดคุยกับเทเรซา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเธอ

a. ขณะท่านทำการสัมภาษณ์ ป้าควรอยู่ด้วยหรือไม่ ?

b. แล้วสามีของป้าล่ะ ?

2. เทเรซาแทบไม่พูดจาตั้งแต่เจ้าหน้าที่มาถึง ทั้งนี้ คาร์ลอส หนึ่งในผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ที่เก่งที่สุดของท่าน ซึ่งเป็นผู้ชายอายุประมาณ 45 ปี ต้องการพูดคุยกับเทเรซา ใครควรเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ ?

3. เทเรซาเริ่มอธิบายการใช้ชีวิตของเธอกับป้า ต่อมาเป็นที่สังเกตได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนว่า เธอมีท่าทีไม่ไว้วางใจผู้หญิงวัยกลางคน ท่านควรพิจารณาให้คาร์ลอสคุยกับเธออีกครั้งหรือไม่ ถ้าคาร์ลอสเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ ควรมีผู้หญิงอยู่ด้วยหรือไม่ ?

4. ท่านเสนอจะติดต่อพ่อแม่ของเทเรซา แต่เธอตอบกลับอย่างหนักแน่นว่าไม่ต้องการให้ท่านติดต่อ ท่านควรติดต่อพ่อแม่ของเทเรซาแม้เธอไม่ต้องการหรือไม่ ? ท่านจำเป็นต้องติดต่อกับพวกเขาหรือไม่ ?

5. เทเรซาแสดงความต้องการจะไปโรงเรียนเหมือนเด็กคนอื่นๆ ในวัยเดียวกันแต่เธอไม่เคยเข้าเรียนมาก่อน เธอจะปรับตัวเข้ากับระบบการศึกษาได้อย่างไร เธอควรถูกส่งไปโรงเรียนพร้อมกับเด็กที่อายุเท่ากัน หรือท่านควรขอความช่วยเหลือเพื่อหาระดับชั้นที่เหมาะสมสำหรับการเริ่มต้นไปโรงเรียนของเธอหรือไม่ [30 นาที]

- สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยคำถามและคำตอบ (Q&A) ตลอดจนการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อด้านล่าง [5 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- เด็กมีสิทธิต่างๆ ที่เราต้องให้ความสำคัญและพึงพิจารณาปกป้อง
- การคำนึงถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้เสียหายถือเป็นสิ่งสำคัญในเนื้อหาหลักของการสัมภาษณ์
- แนวทางปฏิบัติที่เน้นผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง อาจเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสูงสุด
- ความบอบช้ำทางจิตใจอาจทำให้สื่อสารกับผู้เสียหายได้ยากขึ้น
- ผู้เสียหายอาจสบายใจจะสื่อสารกับผู้ดำเนินการสัมภาษณ์บางรายมากกว่ารายอื่น

บทเรียนที่ 4.4 : การฝึกพิจารณาคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้ทักษะเกี่ยวกับการพิจารณาคดีในแต่ละส่วน หมายรวมถึงคำให้การเปิดคดี การสืบพยานฝ่ายตน การสืบพยานฝ่ายค้าน พยานผู้เชี่ยวชาญ การตั้งข้อสงสัย และการแถลงปิดคดี ทั้งหมดนี้เพื่อให้มั่นใจว่า การดำเนินคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ จะประสบความสำเร็จ

เวลา :

 [2 ชั่วโมง 50 นาที]

ขั้นตอน :

- เริ่มการนำเสนอ PowerPoint 4.4: การฝึกพิจารณาคดี (หยุดที่สไลด์ชื่อแบบฝึกหัดคำถาม ปลายเปิดและปลายปิด) [15 นาที]
- แบบฝึกหัด 4.4.1: คำถามปลายเปิดและปลายปิด [30 นาที]
- จบการนำเสนอ PowerPoint 4.4: การฝึกพิจารณาคดี [30 นาที]
- แบบฝึกหัด 4.4.2: การเปิดและปิดประเด็น [95 นาที]

อุปกรณ์ :

- กระดาษชาร์ต
- ปากกาเคมี
- นำเสนองาน PowerPoint 4.4: การฝึกพิจารณาคดี
- โปรเจคเตอร์

คำให้การเปิดคดี

คำให้การเปิดคดีถือเป็นโอกาสแรกให้อัยการเบิกคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือการค้ามนุษย์ต่อศาล คำให้การเปิดคดียังช่วยให้ผู้พิพากษา ตุลาการศาล และคณะลูกขุน ทำความเข้าใจต่อข้อเท็จจริงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้นได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังใช้เพื่อการบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญหลายประการ รวมทั้งการระบุถึงสิ่งซึ่งหลักฐานและพยานจะพิสูจน์ การเกริ่นนำถึงข้อดีในการพิจารณาคดีนี้ให้สำเร็จ ตลอดจนการใช้เป็นกลยุทธ์นำทางสู่เป้าหมายระดับสูง สำหรับผู้พิพากษา ตุลาการศาล และ/หรือ คณะลูกขุน

องค์ประกอบสำคัญในการกล่าวคำให้การเปิดคดีที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย สารสำคัญ ทฤษฎีเชิงกฎหมายของคดีนั้น และการเรียบเรียงข้อเท็จจริงให้มีผลโน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง ดังนี้

สารสำคัญ ควรได้รับการอธิบายสั้นๆ และง่ายต่อการจดจำ และอธิบายว่า เหตุใดความยุติธรรมหรือเหตุผลด้านศีลธรรมจึงมีส่วนผลักดันให้ผู้พิพากษาหรือคณะลูกขุน ตัดสินคดีให้ฝ่ายท่านได้เปรียบ

ทฤษฎีทางกฎหมายเชิงคดี ระบุว่า เหตุใดกฎหมายและข้อเท็จจริงต่างๆ จึงสนับสนุนความชอบธรรมต่อการดำเนินคดีทางกฎหมาย

ท้ายที่สุด ข้อเท็จจริงสำคัญของคดีจะได้รับการเรียบเรียง ในลักษณะที่มีผลโน้มน้าวจิตใจผู้พิพากษาหรือคณะลูกขุน

การจัดทำเนื้อหาของคำให้การเปิดคดีมีข้อควรพิจารณาที่สำคัญหลายประการ นั่นคือ ทุกสิ่งที่กล่าวถึงต้องเป็นความจริง และอัยการต้องสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้นได้ คำให้การเปิดคดีควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญที่แนวคิดหลักของการดำเนินคดีทางกฎหมาย รวมทั้งหลักฐานและพยานกลางของคดี อย่างไรก็ตามในแต่ละคดี อัยการอาจเลือกนำเสนอจุดอ่อนหรือ “หลักฐานที่ไม่หนักแน่น” ในคดีของตน เพื่อแก้ต่างก่อนที่จะฝ่ายจำเลยจะมีโอกาสนำมาใช้เพื่อสู้คดีได้ อนึ่ง แม้คำให้การเปิดคดีควรมุ่งหมายเพื่อสรุปหลักฐานและประเด็นสำคัญของคดีในลักษณะที่มีผลโน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง แต่ควรหลีกเลี่ยงคำให้การเปิดคดีในลักษณะที่เป็นการโต้แย้ง

ทั้งนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวางโครงสร้างคำให้การเปิดคดีอย่างเรียบง่ายและมีเหตุผล หัวข้อต่อไปนี้เป็นวิธีวางโครงสร้างคำให้การเปิดคดีหนึ่ง ได้แก่ :

1. สารสำคัญ/ทฤษฎีของคดี
2. โครงร่างโดยย่อของคำให้การเปิดคดี
3. บทนำเกี่ยวกับผู้กระทำการ สถานที่ ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่สำคัญ
4. ประเด็นสำคัญในการพิจารณาคดี
5. “เรื่องราว” – การบรรยายข้อเท็จจริงเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังอย่างกระชับรัดกุม โดยเรียบเรียงเรื่องราวตามลำดับเวลาหรือตามองค์ประกอบของคดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคดีนั้นๆ
6. หลักฐานสำคัญ/พยานสำคัญ ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่จะพิสูจน์
7. จุดอ่อนต่อการดำเนินคดีทางกฎหมาย
8. ข้อสรุปและคำร้องขอต่อศาลเพื่อพิจารณาพิพากษาคดี

เกร็ดเพิ่มเติม

- กล่าวเปิดอย่างฉะฉานมั่นใจและกล่าวปิดอย่างหนักแน่นทรงพลัง
- ตระหนักถึงความสำคัญและทราบข้อมูลผู้ฟังของท่าน
- ใช้ทัศนวิสัยช่วยในการนำเสนอ
- หลีกเลี่ยงการตั้งคำถามเดิมๆ และการใช้วาทศิลป์ซ้ำๆ
- ใช้ภาษาที่เรียบง่าย
- ปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพและสุภาพ
- ให้สนทนากับผู้ฟัง มิใช่กัมอ่านแต่บันทึกที่เตรียมมา
- ฝึกฝนการใช้ระดับเสียง น้ำเสียง และจังหวะการพูดที่เหมาะสม
- กล่าวอย่างกระชับรัดกุม

การสืบพยานฝ่ายตน (การนำสืบพยานหลักฐาน)

วัตถุประสงค์ของการสืบพยานฝ่ายตนคือ การเปิดโอกาสให้พยานเล่าเรื่องราวของคดีและเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานปากเปล่าสำหรับการดำเนินคดีทางกฎหมายต่อไป

ระหว่างการสืบพยานฝ่ายตน พยานจะเป็นผู้เล่าเรื่องราวและเป็นจุดรวมความสนใจ ณ ห้องพิจารณาคดีในศาล หน้าที่ของอัยการคือการไล่เรียงเรื่องราวของพยานอย่างต่อเนื่องโดยใช้คำถามปลายเปิด น้ำเสียงของอัยการควรเชื่อเชิญต่อการสนทนา และการซักถามในประเด็นต่างๆ แม้ว่าอัยการจะทราบคำตอบที่พยานให้ไว้จากขั้นตอนเตรียมการล่วงหน้าก็ตาม นอกจากนี้อัยการควรดำเนินการสืบพยานฝ่ายตนโดยเบิกพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดีทางกฎหมายต่อไป

ทั้งนี้ ในขั้นตอนดำเนินการสืบพยานฝ่ายตน อัยการควรแนะนำและรับรองพยานก่อนเป็นประการแรก กล่าวคือ อัยการควรตั้งคำถามเพื่อช่วยให้ผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงทำความเข้าใจว่า พยานรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคดีได้อย่างไร และเหตุใดผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจึงควรเชื่อพยานนั้น ต่อมาอัยการควรถามคำถามที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อแสดงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างคร่าวๆ จากนั้นจึงดำเนินการเข้าสู่วัตถุประสงค์หลักของการสืบพยานฝ่ายตน นั่นคือ การเปิดโอกาสให้พยานเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปแล้วคำถามต่างๆ ควรเป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ เพื่อช่วยวิเคราะห์การสืบพยานฝ่ายตนแบบเป็นเรื่องราวซึ่งแยกออกได้เป็นบทๆ หนึ่ง คำถามแต่ละชุดควรมีชื่อเรื่องหรือหัวข้อเฉพาะชุด นอกจากนี้อัยการควรกล่าวนำระหว่างชุดคำถามอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น :

อัยการ : “ท่านได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสัญญาณที่จำเลยกระทำไว้ต่อท่านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในขณะนี้ ข้าพเจ้าประสงค์ให้ท่านกล่าวถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานจริงที่ท่านประสบมา”

การตั้งคำถามสำหรับสืบพยานฝ่ายตน

ลักษณะการตั้งคำถามถือเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จในการสืบพยานฝ่ายตน เมื่อดำเนินการสืบพยานฝ่ายตน อัยการควรใช้คำถามปลายเปิด คำถามลักษณะดังกล่าวต้องใช้การขยายความมากกว่าคำตอบพื้นฐานเพียง “ใช่” หรือ “ไม่” จึงเป็นการเปิดโอกาสให้พยานเล่าเรื่องราวของตนได้ ทั้งนี้คำถามปลายเปิดต่างๆ มักเริ่มต้นด้วย:

- “ใคร” “อะไร” “เมื่อไหร่” “ที่ไหน” “ทำไม” “อย่างไร”
- “โปรดอธิบาย”
- “โปรดชี้แจงต่อข้าพเจ้า”
- “โปรดบอกเล่าต่อข้าพเจ้าเกี่ยวกับ”

ทั้งนี้อัยการ ไม่ ควรตั้งคำถามขึ้นระหว่างการสืบพยานฝ่ายตน คำถามขึ้นนำคือคำถามที่แนะนำคำตอบโดยนัย ซึ่งผู้ตั้งคำถามมุ่งหวังหรือคาดว่าจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น :

- คำถามขึ้นนำ “ลูกพี่ลูกน้องของท่านเป็นเจ้าของอาวุธ ใช่หรือไม่”
- คำถามไม่ขึ้นนำ “ใครเป็นเจ้าของอาวุธ”

กรณีที่อัยการตั้งคำถามขึ้นนำ ทนายจำเลยอาจให้ความเห็นคัดค้านได้ อย่างไรก็ตามคำถามขึ้นนำจะได้รับการยกเว้นเมื่อใช้เพื่อเป็นบทนำหรือไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ

คำถามทั้งหมดควรมีความเรียบง่ายและกระชับ อนึ่ง อนุญาตให้ตั้งคำถามคราวละหนึ่งคำถามเท่านั้น ห้าม มิให้ตั้งคำถามคราวละหลายคำถาม ยกตัวอย่างเช่น :

- การตั้งคำถามคราวละหลายคำถาม X : “ท่านทำงานก็ชั่วโมงต่อวัน และการทำงานนั้นเป็นเหตุให้ท่านขาดเรียนใช่หรือไม่”
- ท่านสามารถทดแทนการตั้งคำถามคราวละหลายคำถามได้ ด้วยการแบ่งคำถามออกเป็นสองคำถาม :
“ท่านทำงานก็ชั่วโมงต่อวัน” [คำตอบของพยาน แล้วจึงถามต่อ] “การทำงานนั้นเป็นเหตุให้ท่านขาดเรียนใช่หรือไม่”

เกร็ดเพิ่มเติม

- พึงสร้างความน่าสนใจให้แก่เรื่องราว ดังนี้ :
- โน้มน้ำความเห็นใจที่มีต่อพยานในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง
- ฝึกฝนจังหวะการพูด การใช้เสียงสูงต่ำ และน้ำเสียงที่เหมาะสมของท่าน
- ใช้สิ่งต่างๆ ซึ่งเจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้เพื่อเป็นหลักฐาน แผนผัง และหลักฐานกายภาพช่วยในการนำเสนอ
- ปรับวิธีการเล่าเรื่องราวให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตัดส่วนที่ซับซ้อนออก ตลอดจนเลือกใช้ภาษาเรียบง่าย

ฟังอย่างตั้งใจและตั้งคำถามติดตามผล ดังนี้ :

- อัยการ : “หน้าที่ความรับผิดชอบของท่าน ณ โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า คืออะไร ?”
- พยาน : “หน้าที่ของข้าพเจ้าคือการดำเนินงานเครื่องจักร”
- อัยการ : “ท่านกล่าวว่า ท่านใช้เครื่องจักรดำเนินงาน ฉะนั้นโปรดบอกเล่าต่อข้าพเจ้าเกี่ยวกับรายละเอียดเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานเครื่องจักรได้หรือไม่”

ฟังเตรียมพร้อมรับมือต่อการสืบพยานฝ่ายค้าน :

- พยายามดึงจุดอ่อนสำคัญออกมาระหว่างที่ท่านนำสืบพยานหลักฐาน
- ผสานจุดอ่อนของคดีเข้ากับการนำเสนอของท่าน

การสืบพยานฝ่ายค้าน

การสืบพยานฝ่ายค้านคือการสืบพยานที่อีกฝ่ายเรียกมา วัตถุประสงค์ของการสืบพยานฝ่ายค้านอาจเป็นได้หลายประการ ได้แก่ การได้มาซึ่งหลักฐานที่เป็นประโยชน์สนับสนุนการดำเนินคดีทางกฎหมาย การลดความน่าเชื่อถือของหลักฐานและ/หรือพยานผู้มอบหลักฐาน ตลอดจนการทดสอบความสัตย์จริงของพยาน การทดสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของเรื่องราว นอกจากนี้การสืบพยานฝ่ายค้านยังใช้สำหรับเบิกสิ่งต่างๆ ซึ่งเจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้เพื่อเป็นหลักฐานเพิ่มเติม แม้ว่าการรื้อเบิกหลักฐานดังกล่าวระหว่างการสืบพยานฝ่ายค้านอาจมีความเสี่ยงที่พยานจะไม่ถูกเรียกให้การโดยทนายฝ่ายตรงข้ามก็ตาม

เมื่อดำเนินการวางแผนสืบพยานฝ่ายค้าน อัยการควรกำหนดเป้าหมายการสืบพยานฝ่ายค้านก่อนเป็นประการแรก กล่าวคือ ทนายความไม่จำเป็นต้องสืบพยานฝ่ายค้านทุกราย และควรสืบพยานต่อเมื่อมีข้อได้เปรียบหรืออาจได้รับผลเชิงบวกเท่านั้น อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงข้อได้เปรียบที่อาจเป็นไปได้ในการสืบพยานฝ่ายค้าน อัยการควรพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการจากพยานและพิจารณาว่า ในความเป็นจริง ท่านสามารถดึงหลักฐานจากพยานรายนั้นได้หรือไม่ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการสืบพยานฝ่ายค้านแล้ว อัยการควรตั้งคำถามต่อตนเองว่า การสืบพยานฝ่ายค้านจะส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้พิพากษา หรือคณะลูกขุนหรือไม่ หากทนายความตัดสินใจไม่มีข้อได้เปรียบหรือผลเชิงบวกใดๆ อัยการควรปฏิเสธการสืบพยานฝ่ายค้าน

ภายหลังจากกำหนดเป้าหมายการสืบพยานฝ่ายค้านแล้ว อัยการควรวางแผนตั้งคำถามที่เป็นไปได้เพื่อการบรรลุซึ่งเป้าหมายดังกล่าวอย่างไรก็ตามการสืบพยานฝ่ายค้านมักได้รับการจัดเรียงตามหัวเรื่องแทนที่การจัดเรียงตามลำดับเวลาแบบการสืบพยานฝ่ายตน อนึ่ง แม้ว่าการวางแผนตั้งคำถามล่วงหน้าจะเป็นสิ่งสำคัญ แต่การประเมินคำถามอีกครั้งทั้งในระหว่างและภายหลังการสืบพยานฝ่ายตนก็จำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพยานมอบคำให้การใหม่ ทั้งนี้โปรดทราบว่าในหลายเขตอำนาจศาล การสืบพยานฝ่ายค้านจะจำกัดเฉพาะเรื่องที่หยิบยกขึ้นพูดในระหว่างการสืบพยานฝ่ายตน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อัยการไม่สามารถสืบพยานฝ่ายค้านได้ในเรื่องที่จำเลยหรือพยานไม่ได้หยิบยกขึ้นพูดในระหว่างการสืบพยานฝ่ายตน

การตั้งคำถามสำหรับสืบพยานฝ่ายค้าน : ระหว่างการสืบพยานฝ่ายค้าน ทนายความควรเป็นผู้เล่าเรื่องราว (แทนที่พยานจะเป็นผู้เล่าเรื่องราวแบบการสืบพยานฝ่ายตน) และควบคุมการดำเนินเรื่องราวตามคำให้การของพยาน ทั้งนี้เพื่อดำเนินการดังกล่าว อัยการควรตั้งคำถามเฉพาะที่พวกเขารู้คำตอบแล้วเท่านั้น นอกจากนี้ยังควรใช้คำถามชี้นำ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ระหว่างการสืบพยานฝ่ายค้าน คำถามชี้นำคือคำถามที่แนะนำคำตอบโดยนัยไว้ภายในคำถามดังกล่าวแล้ว อัยการสามารถจำกัดให้พยานกระทำได้เพียงตอบคำถามง่ายๆ เช่น “ใช่” หรือ “ไม่” ด้วยการใช้คำถามชี้นำ เพื่อป้องกันมิให้พยานชี้แจงสิ่งใดเพิ่มเติมซึ่งอาจไม่ตรงกับเรื่องราวจากอัยการ อย่างไรก็ตามเช่นเดียวกับการสืบพยานฝ่ายตน การตั้งคำถามสำหรับสืบพยานฝ่ายค้านควรใช้ภาษาเรียบง่ายและมุ่งเน้นให้ความสำคัญที่ข้อเท็จจริงหนึ่งข้อต่อหนึ่งคำถาม ยกตัวอย่างเช่น :

- อัยการ : ท่านเป็นหัวหน้างานโรงงานใช่หรือไม่
- พยาน : ใช่
- อัยการ : ท่านทำงานในฐานะหัวหน้างานมา 15 ปีแล้วใช่หรือไม่
- พยาน : ใช่
- อัยการ : และท่านทำงานในฐานะหัวหน้างานให้แก่ XYZ Corp มา 10 ปีแล้วใช่หรือไม่
- พยาน : ใช่
- อัยการ : และท่านเริ่มทำงาน ณ เวลา 9.00 น. ทุกวันใช่หรือไม่
- พยาน : ใช่

เทคนิคสำหรับจัดการพยานที่รับมือยาก ทั้งนี้ระหว่างการสืบพยานฝ่ายค้าน อัยการอาจต้องจัดการพยานที่รับมือยากหรือพยานที่ไม่ให้ความร่วมมือ ตารางเบื้องล่างจะนำเสนอเกร็ดความรู้บางประการเพื่อการจัดการพยานฝ่ายค้านประเภทต่างๆ ดังนี้ :

พยานที่รับมือยาก	เกร็ดความรู้
พยานบอกปิด	<ul style="list-style-type: none"> • ถามคำถามเดิมซ้ำจนกว่าจะได้รับคำตอบ • ถามคำถามเดิมแต่เปลี่ยนคำพูดใหม่ • กล่าวอ้างการบอกปิดของพยานในการแถลงปิดคดี
พยานโต้แย้ง	<ul style="list-style-type: none"> • ใช้เฉพาะคำถาม ใช่/ไม่ใช่ เท่านั้น • ถามคำถามถัดไปอย่างรวดเร็ว • อย่าโต้เถียงกับพยาน
พยานพูดเก่ง	<ul style="list-style-type: none"> • ตัดบทพยานด้วยการถามคำถามถัดไป • ขอให้พยานตอบเพียง ใช่/ไม่ใช่ เท่านั้น
พยานไร้ความสัตย์จริง	<ul style="list-style-type: none"> • สอบถามประเด็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับประเด็นต้องสงสัยในคำถาม • ถามคำถามซ้ำในการสืบพยานฝ่ายค้าน

ทั้งนี้ การไม่ได้เกี่ยวข้องกับพยานและควบคุมการสนทนาไว้ถือเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งยังต้องทราบว่าเมื่อใดควรยุติการสืบพยานฝ่ายค้าน กล่าวคือ เมื่อท่านได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการจากการตั้งคำถามหรือใกล้เคียงที่สุดที่คาดไว้ ให้จบการสืบพยานฝ่ายค้านทันที

พยานผู้เชี่ยวชาญ

พยานผู้เชี่ยวชาญคือบุคคลผู้มีส่วนร่วมต่อการให้ความเห็น อ้างอิงตามประสบการณ์ ความรู้ และ ความเชี่ยวชาญในสาขาที่กำหนด อนึ่ง พยานผู้เชี่ยวชาญควรมอบ หลักฐานซึ่งเป็นอิสระ เป็นกลาง และ ปราศจากอคติ ต่อศาล นอกจากนี้ควรช่วยให้ศาลทำความเข้าใจต่อพยานหลักฐานหรือพิจารณาต่อข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหา

พยานผู้เชี่ยวชาญมีหลากหลายประเภท ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญบางรายถูกเรียกขึ้นให้การต่อศาลตามความเชี่ยวชาญจากการฝึกอบรม การตั้งข้อสังเกต ตลอดจนประสบการณ์ส่วนบุคคล ส่วนผู้เชี่ยวชาญรายอื่นอาจถูกเรียกขึ้นให้การเป็นพยานเรื่องการทดสอบและระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ **ตัวอย่างของพยานผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ :**

- **นักนิติวิทยาศาสตร์** – สามารถแสดงหลักฐานเพื่อช่วยในการพิจารณาว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นหรือไม่ หรือผู้ต้องสงสัยเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอย่างไร ฯลฯ นักนิติวิทยาศาสตร์อาจใช้ศาสตร์ทางนิติวิทยาศาสตร์หลายประเภทประกอบคำให้การต่อศาล ตัวอย่างเช่น :

- การวิเคราะห์ดีเอ็นเอและลายนิ้วมือ
- การทดสอบวิถีกระสุน
- การตรวจพิสูจน์สารเสพติด

- **นักบัญชีนิติเวช** - สามารถให้การต่อศาลเกี่ยวกับบัญชีการเงิน บันทึกต่างๆ การฉ้อโกง ฯลฯ

- **แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ** – สามารถให้การต่อศาลเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของการบาดเจ็บ ความเจ็บป่วย หรือสาเหตุการเสียชีวิต ฯลฯ

กฎหมายท้องถิ่นจะกำกับดูแลการยอมรับคำให้การเป็นพยานของผู้เชี่ยวชาญ โดยทั่วไปแล้วกฎหมายท้องถิ่นอาจกำหนดให้พิสูจน์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญต่อศาลจนเป็นที่พอใจ ก่อนการยอมรับคำให้การเป็นพยานอีกด้วย

วิธีใช้ผู้เชี่ยวชาญอย่างมีประสิทธิภาพ : การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่เริ่มดำเนินคดีจะช่วยแจกแจงพยานหลักฐานและอธิบายข้อเท็จจริงได้ อัยการควรจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวิเคราะห์ที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญอาจให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักฐานที่เป็นไปได้อื่นๆ ซึ่งทนายความควรเสาะหา ทั้งนี้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตั้งข้อกล่าวหาหรือการเจรจาต่อรองรับสารภาพได้ อนึ่ง อัยการจนถึงขั้นตอนพิจารณาคดีจึงเริ่มปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

อัยการควรสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพยานผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนภูมิหลังของผู้เชี่ยวชาญ ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ตลอดจนสถานะในหมู่เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งตรวจสอบให้มั่นใจว่า ส่วนหนึ่งส่วนใดจากความคิดเห็นหรือระเบียบวิธีของผู้เชี่ยวชาญนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นหรือระเบียบวิธีของผู้เชี่ยวชาญอื่นเป็นอย่างน้อย หมายรวมถึง การสืบค้นว่ามีสิ่งใดจากประสบการณ์ในอดีตของพยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งอาจลดทอนความน่าเชื่อถือของเขาหรือไม่

อย่างไรก็ตามในบางสถานการณ์ หนายความอาจเลือกพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนได้ ทั้งนี้พึงระลึกเสมอว่า พยานผู้เชี่ยวชาญหนึ่งอาจไม่ใช่พยานผู้เชี่ยวชาญที่มีประสิทธิภาพทุกราย ผู้เชี่ยวชาญจะพูดโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังได้มากกว่าหากมีความรู้ความสามารถวางตัวเป็นกลาง ปฏิบัติงานอย่างกระตือรือร้น เต็มเปี่ยมด้วยความมั่นใจ และเตรียมความพร้อมมาเป็นอย่างดี

เมื่อต้องดำเนินงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ สิ่งสำคัญคือการรับฟังและมีส่วนร่วม อย่าใช้ผู้เชี่ยวชาญให้การต่อศาลเพราะความจำเป็น พึงพิจารณาคดีของท่านด้วยความยืดหยุ่นเชิงทฤษฎีและน้อมรับคำวิจารณ์ด้วยความยินดี โปรดตระหนักว่าพยานผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นกลาง อย่าคาดหวังให้พยานผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบตามทฤษฎีของท่าน และ อย่ากระทำการใดอันเป็นเหตุให้ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าตนกำลังทำงานให้ท่านอยู่ ทั้งนี้ พึงรับฟังและน้อมรับคำเตือนต่างๆ จากพยานผู้เชี่ยวชาญด้วยความยินดี เนื่องจากข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนในคำให้การของพยานผู้เชี่ยวชาญอาจถูกใช้เป็นข้อโต้แย้งของฝ่ายตรงข้ามได้เสมอ กล่าวคือ ยิ่งค้นหาคำเตือนได้เร็วเท่าไร ยิ่งเป็นการดีเท่านั้น

คำให้การของพยานผู้เชี่ยวชาญ : ทักษะการสื่อสารของผู้เชี่ยวชาญถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อประสิทธิภาพของคำให้การ อัยการควร แนะนำให้พยานผู้เชี่ยวชาญปฏิบัติตามเคล็ดลับต่างๆ ดังนี้ :

- กล่าวคำให้การโดยสรุปย่อ ไม่บรรยายรายละเอียดยืดเยื้อ
- เลือกใช้ภาษาเรียบง่าย หลีกเลี่ยงศัพท์เทคนิคและการย่อคำด้วยตัวเลข
- ใช้ทัศนวิสัยช่วยในการนำเสนอ
- ใช้การยกตัวอย่างและการเปรียบเทียบ
- กล่าวคำให้การในฐานะบุคคลหนึ่งที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ไม่ใช่ในฐานะบุคคลผู้มีความรู้เหนือกว่า

หนายความอาจฝึกปฏิบัติร่วมกับพยานผู้เชี่ยวชาญในระหว่างขั้นตอนเตรียมการพิจารณาคดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคำให้การของผู้เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

การสืบพยานฝ่ายตนโดยใช้พยานผู้เชี่ยวชาญ อัยการควรตั้งคำถามต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ :

1. การเบิกตัวพยาน ข้อมูลส่วนบุคคล และคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ยกตัวอย่างเช่น จำนวนปีที่ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง วุฒิการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้อง และจำนวนปีที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
3. กระบวนการที่ใช้ประกอบการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว ได้แก่ การวิเคราะห์ ผลการทดสอบ เป็นต้น
4. พื้นฐานต่อการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ ข้อสรุปเพื่ออธิบายและสนับสนุน

ทั้งนี้ฝ่ายจำเลยอาจเบิกพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตน เพื่อโต้แย้งคำให้การของพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายอัยการ หรือเพื่อเบิกพยานหลักฐานสิ่งใหม่ **อนึ่ง เมื่อดำเนินการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายค้าน ประเด็นข้อซักถามที่อาจเป็นไปได้ หมายรวมถึง :**

- คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ
 - ผู้เชี่ยวชาญได้รับวุฒิการศึกษาสูงสุดในสาขานั้นหรือไม่
 - ผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในสาขานั้นมากเพียงใด
 - ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีหรือไม่
- ความเอนเอียงและผลประโยชน์
 - ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการโฆษณาบริการของตนเป็นที่กว้างขวางหรือไม่
 - ผู้เชี่ยวชาญได้รับเงินตอบแทนจากการเบิกคำให้การต่อศาลเท่าไร
 - คำให้การของผู้เชี่ยวชาญต่อศาลเป็นประโยชน์เบื้องต้นแก่ฝ่ายโจทก์ หรือฝ่ายจำเลย หรือโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนายความ หรือสำนักงานกฎหมายใดหรือไม่
- กระบวนการที่ดำเนินงาน
 - กระบวนการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญเป็นไปตามมาตรฐานของสายงานนั้นๆ หรือไม่
 - มีข้อผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้นตลอดกระบวนการดำเนินงานหรือไม่
- ข้อมูลต่างๆ ขึ้นอยู่กับ
 - ความถูกต้องของข้อมูลหรือแหล่งที่มา
 - สมมติฐานที่สร้างขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป
- ผู้เชี่ยวชาญไม่ควรกระทำการต่างๆ ดังนี้
 - ระบุขั้นตอนการดำเนินงานและการทดสอบทั้งหมดที่กระทำ ตลอดจนแสดงขั้นตอนการดำเนินงานและการทดสอบ บางส่วนที่มีได้กระทำ
- ความไม่สอดคล้องกับคำให้การก่อนหน้านี้
 - ผูกมัดพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ากับคำให้การ ณ ขณะนั้น อ้างอิงที่มาของการตั้งข้อสงสัย จากนั้นยืนยันคำให้การ ก่อนหน้า เบื้องหน้าพยานผู้เชี่ยวชาญ

การตั้งข้อสงสัย

การตั้งข้อสงสัยถือเป็นกระบวนการลดความน่าเชื่อถือของพยาน บ่อยครั้งการตั้งข้อสงสัยมักเกิดขึ้นเมื่อหนายความฝ่ายตรงข้ามตั้งคำถามสำหรับการสืบพยานฝ่ายค้านเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่แท้จริงจากพยาน ส่งผลให้พยานนั้นมีความน่าเชื่อถือลดลงจากการเปิดเผยถึงความไม่สอดคล้องกันในคำให้การของพยานดังกล่าวให้เป็นที่ประจักษ์ เนื่องด้วยวัตถุประสงค์การตั้งข้อสงสัย คือ การทำให้ผู้พิพากษา ตุลาการศาล หรือคณะลูกขุนตั้งคำถามต่อความน่าเชื่อถือของพยานและคำให้การของพวกเขา

ประสิทธิภาพในการตั้งข้อสงสัยขึ้นอยู่กับกระบวนการที่จะตั้งข้อสงสัยโดยทนายความ ส่วนอัยการควรใช้ความพยายามพิจารณาว่า พยานรายใดจะเป็นประโยชน์ต่อการลดความน่าเชื่อถือมากที่สุดทั้งก่อนและระหว่างพิจารณาคดี กล่าวอีกนัยหนึ่งคือคำให้การของพยานรายใดที่สร้างความเสียหายต่อการพิจารณาคดีฝ่ายตนมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการพิจารณาคดี อัยการควรให้ความสำคัญต่อข้อเท็จจริงและคำให้การที่ขัดแย้งกันทั้งหมดของฝ่ายจำเลย นั่นคือ ทนายความควรติดตามคำให้การใดๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการขึ้นให้การต่อศาลของพยานซึ่งไม่สอดคล้องกับคำให้การก่อนหน้านี้

การตั้งข้อสงสัยต่อพยานโดยใช้คำให้การที่ไม่สอดคล้องกับคำให้การก่อนหน้านี้ถือเป็นวิธีที่ใช้กันทั่วไป และมีประสิทธิภาพสามารถตั้งข้อสงสัยต่อความน่าเชื่อถือของพยานได้เป็นอย่างดี อนึ่ง คำให้การที่ไม่สอดคล้องกับคำให้การก่อนหน้านี้ ได้แก่ (1) คำให้การขัดแย้งกับคำให้การก่อนหน้านี้ของพยาน หรือ (2) คำให้การต่อศาลละเว้นรายละเอียดจากคำให้การก่อนหน้านี้

คำให้การขัดแย้ง	คำให้การละเว้นรายละเอียด
a. คำให้การในศาล : รถสีเขียว b. คำให้การก่อนหน้านี้ : รถสีแดง	a. คำให้การในศาล : รถสีเขียวและมีธง b. คำให้การก่อนหน้านี้ : รถสีเขียว

กฎหมายท้องถิ่นอาจจะระบุข้อกำหนดจำเพาะเจาะจงมากในส่วนการตั้งข้อสงสัยต่อคำให้การก่อนหน้านี้ของพยาน อนึ่ง อัยการควรศึกษาข้อกำหนดเหล่านั้น เพราะโอกาสตั้งข้อสงสัยต่อพยานอาจเกิดขึ้นเพียงเสี้ยววินาที ณ การพิจารณาคดี ดังนั้น ทนายความควรเตรียมพร้อมต่อการคว้าโอกาสดังกล่าวไว้

อัยการอาจพยายามตั้งข้อสงสัยต่อพยานด้วยการเบิกพยานหลักฐานสิ่งใหม่ ซึ่งยังไม่ได้รับการนำเสนอต่อศาลอย่างเป็นทางการ เรียกว่า พยานหลักฐานนอกสำนวน แต่กระนั้นกฎหมายท้องถิ่นอาจมีข้อจำกัดหลายประการเกี่ยวกับเวลาและประเภทของพยานหลักฐานนอกสำนวนที่ใช้เพื่อการตั้งข้อสงสัย เนื่องด้วยพยานหลักฐานนอกสำนวนเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของพยานสามารถเบี่ยงเบนความสนใจของศาลหรือคณะลูกขุนจากประเด็นข้อพิพาท ณ ปัจจุบันได้ พยานหลักฐานนอกสำนวนบางอย่างอาจนำไปสู่การพิจารณาคดีแยกของพยานแทนที่จะให้ความสำคัญต่อการดำเนินคดีทางกฎหมาย ณ ปัจจุบัน ของจำเลย นั่นเป็นเหตุให้พยานหลักฐานนอกสำนวนดังกล่าวมักถูกห้ามใช้ตามกฎหมายในท้องถิ่น

สิ่งสำคัญคือการเตรียมพร้อมต่อการตั้งข้อสงสัยเช่นเดียวกับการพิจารณาคดีในแง่มุมอื่น ๆ พึงพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับลำดับคำถามและตรวจสอบให้มั่นใจว่า ทุกคำถามมีความชัดเจน นอกจากนี้ควรพิจารณาว่าคำให้การก่อนหน้านี้ประเภทใดที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือและมีค่ามากที่สุด สามารถนำมาใช้ในช่วงการตั้งข้อสงสัยได้ รวมทั้งพิจารณาคำให้การก่อนหน้านี้ ภายใต้การสาบานตนและคำให้การลายลักษณ์อักษรซึ่งลงนามโดยพยาน ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงคำให้การที่ไม่สอดคล้องกับคำให้การก่อนหน้านี้ สิ่งสำคัญคือการใช้คำพูดแทนการถอดความ ดังนั้นโปรดตรวจสอบให้มั่นใจว่า คำพูดที่อ้างอิงนั้นถูกต้อง อย่างไรก็ตามให้จัดเตรียมเอกสารที่จำเป็นเป็นข้อมูลสำรอง (ถ้ามี)

อนึ่ง การตั้งข้อสงสัยต่อพยานอย่างมีประสิทธิภาพ อัยการควรปฏิบัติตามหลัก 3 ประการ (the three C's) อันได้แก่ การยอมรับ (Commit) ความน่าเชื่อถือ (Credit) และการตอบโต้ (Confront)

(1) ดำเนินการให้พยาน ยอมรับ (Commit) ต่อคำให้การ

- กล่าวย้ำให้พยานยอมรับว่าตนกล่าวคำให้การก่อนหน้านี้จริงอีกครั้ง
 - “ท่านได้กล่าวเบื้องหน้าศาลว่า รถคันนั้นมีสีเขียวใช่หรือไม่”
- หรือ ตั้งคำถามตามคำให้การก่อนหน้านี้ที่ท่านเชื่อว่าถูกต้อง
 - “รถคันนั้นมีสีแดง ไม่ใช่หรือ”

(2) สร้างความ น่าเชื่อถือ (Credit) ต่อสถานการณ์

- พยายามสร้างความน่าเชื่อถือและความหนักแน่นต่อคำให้การก่อนหน้านี้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นได้
- อธิบายสถานการณ์แวดล้อมก่อนหน้า หรือ คำให้การเดิม ได้แก่ วันที่ สถานที่ เวลา ฯลฯ
- ดำเนินการให้พยานยอมรับว่าตนกล่าวคำให้การก่อนหน้านี้จริง และเข้าใจต่อสถานการณ์แวดล้อมเป็นอย่างดี ได้แก่ :
 - ระบุคำให้การ ลายมือชื่อ ฯลฯ
 - ข้อความที่ระบุว่า คำให้การดังกล่าวเป็นความจริง
- เมื่อคำให้การก่อนหน้านี้เป็นคำให้การขัดแย้ง ให้สร้างความน่าเชื่อถือต่อ :
 - ความสำคัญของสถานการณ์
 - ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องต่อคำให้การ
 - ระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในคำถาม
- เมื่อคำให้การก่อนหน้านี้เป็นคำให้การละเว้นรายละเอียด ให้สร้างความน่าเชื่อถือต่อ:
 - โอกาสที่พยานสามารถกล่าวถึงรายละเอียดที่ละเว้นได้ ณ เวลาให้การก่อนหน้านี้
 - ความรับผิดชอบต่อการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในคำให้การเดิม
 - ความสำคัญต่อการมอบคำให้การโดยครบถ้วนสมบูรณ์ในคำให้การเดิม

(3) ตอบโต้ (Confront) พยานด้วยคำให้การก่อนหน้านี้ซึ่งไม่สอดคล้องกัน

- ตอบโต้พยานด้วยคำให้การก่อนหน้านี้ซึ่งไม่สอดคล้องกัน
- หากเป็นคำให้การลายลักษณ์อักษร ให้ระบุข้อความพร้อมคำให้การก่อนหน้านี้โดยการอ่านแบบคำต่อคำ
- ห้ามปล่อยให้พยานพบช่องทางเบี่ยงเบนคำให้การ
- ตอบโต้พยานแล้ว หยุด ห้ามมิให้สืบพยานต่อ เพื่อปิดโอกาสอธิบายถึงสาเหตุความขัดแย้งหรือการละเว้นรายละเอียด

ดังกล่าว

การแถลงปิดคดี

การแถลงปิดคดีถือเป็นสิ่งสำคัญในคดีของอัยการ ทั้งนี้ ผู้พิพากษา ตุลาการศาล และ/หรือ คณะลูกขุน ต้องมั่นใจต่อคำพิพากษาว่า ถูกต้องตามความเป็นจริง ถูกต้องตามกฎหมาย และถูกต้องตามศีลธรรม การแถลงปิดคดีถือเป็นโอกาสสุดท้ายต่อการให้ข้อมูล ผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและโน้มน้าวจิตใจให้พิพากษาคดีในทิศทางที่เป็นผลดีต่อท่าน

ทนายความนั้นถูกจำกัดให้ระบุได้เพียงข้อเท็จจริงระหว่างนำเสนอคำให้การเปิดคดี แต่ทนายความสามารถโต้แย้งต่อคดีได้ระหว่างการแถลงปิดคดี ยกตัวอย่างเช่น :

- คำให้การเปิดคดี : “พยาน [X] ขอขึ้นให้การต่อศาลว่า มี [เหตุการณ์] เกิดขึ้น”
- การแถลงปิดคดี : “ดังที่ทราบจากคำให้การต่อศาลของพยาน [X] ว่า มี [เหตุการณ์] เกิดขึ้น สิ่งนี้คือข้อกำหนดว่าใครควรเป็นผู้รับผิดชอบในคดีนี้”

การเรียบเรียงคำแถลงปิดคดี :

การนำเสนอคำแถลงปิดคดีทุกครั้งควรประกอบไปด้วยสาระสำคัญ ซึ่งสาระสำคัญควรได้รับการระบุไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มการแถลงปิดคดี ทั้งยังควรกล่าวอ้างถึงสาระสำคัญนั้นตลอดการแถลงปิดคดีดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้ควรเชื่อมโยงกลับไปยังสาระสำคัญของคำให้การเปิดคดีได้เพื่อความต่อเนื่องของคดี ยกตัวอย่างเช่น “ข้าพเจ้าได้ให้คำมั่นต่อท่านว่าจะพิสูจน์ความจริง [x] [y] และ [z] ซึ่งข้าพเจ้าสามารถ ...”

แม้ว่าสาระสำคัญถือเป็นหัวข้อหลักสำหรับการแถลงปิดคดี แต่กระนั้นในช่วงต้น อัยการก็ควรจัดทำโครงร่างหรือกลยุทธ์สำหรับการแถลงปิดคดีเช่นกัน โปรดตรวจสอบให้มั่นใจว่าได้อธิบายครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วน แล้วทบทวนโครงร่างการแถลงปิดคดีในตอนท้ายอีกครั้ง ยกตัวอย่างเช่น :

- “ข้าพเจ้าขออธิบายถึงประเด็นสำคัญสามประการว่า เหตุใดผู้ถูกกล่าวหาจึงควรได้รับคำพิพากษาว่ากระทำความผิดจริง”
- ประเด็นที่ 1
- ประเด็นที่ 2
- ประเด็นที่ 3
- “ข้าพเจ้าได้นำเสนอเหตุผลสามประการดังกล่าวต่อท่านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เหตุใดผู้ถูกกล่าวหาจึงควรได้รับคำพิพากษาว่ากระทำความผิดจริง”

โปรดตรวจสอบให้มั่นใจว่า หัวข้อต่างๆ ที่นำมาใช้ระหว่างการแถลงปิดคดีและการเปลี่ยนหัวข้อกระทำได้อย่างสิ้นไหล สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย

ทั้งนี้ มีหลายวิธีให้เลือกใช้เรียบเรียงเนื้อหาของการแถลงปิดคดี เนื้อหาดังกล่าวสามารถเรียบเรียงตามลำดับเวลาของพยาน ลำดับเหตุการณ์ ข้อกล่าวหา หัวข้อ หรือระเบียบวิธีต่าง ๆ แต่กระนั้นไม่ว่าจะใช้ระเบียบวิธีใดในการเรียบเรียง สิ่งสำคัญคือต้อง (1) ใช้ข้อเท็จจริงและข้อโต้แย้งต่าง ๆ ที่ดีที่สุด (2) รับทราบจุดอ่อนของคดี (3) กล่าวอ้างถึงสิ่งต่างๆ ซึ่งเจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้เป็นหลักฐานเพื่อเน้นย้ำ (4) ศึกษาความสำคัญและข้อมูลผู้ฟัง และ (5) กล่าวเปิดและกล่าวปิดอย่างฉะฉานมั่นใจ

1. ใช้ข้อเท็จจริงและข้อโต้แย้งต่างๆ ที่ดีที่สุด

- a. อภิปรายรายละเอียดข้อเท็จจริงสนับสนุนต่อองค์ประกอบแต่ละรายการ
- b. กล่าวข้อสรุปตามหลักตรรกวิทยา
- c. ใช้คำให้การต่อศาลของพยานซึ่งมีความเกี่ยวข้องทั้งหมด หมายรวมถึง คำให้การต่อศาลของพยานฝ่ายตรงข้าม
- d. ยอมรับในสิ่งที่ฝ่ายตรงข้ามสารภาพ
- e. โต้แย้งข้อมูลในคดีที่น่าเชื่อถือ
- f. ผูกโยงข้อมูลเข้ากับสาระสำคัญของท่าน

2. รับทราบจุดอ่อนของคดี

- a. คาดการณ์เพื่อเตรียมรับมือรวมทั้งรับทราบจุดอ่อนของคดี ตลอดจนข้อเท็จจริงในเชิงลบ
- b. คาดการณ์เพื่อเตรียมรับมือและตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อโต้แย้งจากอีกฝ่ายที่ศาลพึงพิจารณา

3. ใช้สิ่งซึ่งเจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้เป็นหลักฐานอย่างมีประสิทธิภาพ

- a. เลือกใช้เฉพาะหลักฐานดังกล่าวที่มีโอกาสโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังมากที่สุด
- b. นำเสนอหลักฐานให้อ่านง่าย หรือฉายภาพบนหน้าจอหากเป็นไปได้
- c. ฝึกปฏิบัติวิธีจัดการพยานหลักฐานว่ามีขั้นตอนดำเนินงานอย่างไร และจัดเก็บไว้ที่ใด

4. ศึกษาความสำคัญและข้อมูลผู้ฟัง

- a. ใช้ทัศนวิสัยช่วยในการนำเสนอ
- b. หลีกเลี่ยงการตั้งคำถามเดิมๆ และการใช้วาทศิลป์ซ้ำๆ
- c. ใช้ภาษาที่เรียบง่าย
- d. ปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพและสุภาพ
- e. ให้สนทนากับผู้ฟัง มิใช่กัมอ่านบท
- f. ระดับเสียง น้ำเสียง จังหวะการพูด
- g. สิ่งต่างๆ ที่ห้ามกระทำ :
 - i. กล่าวเปรียบเทียบกับสถานการณ์โดยสมมติให้ผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงตกอยู่ในสถานการณ์นั้น
 - ii. โต้แย้งโดยไม่มีหลักฐานหรือความเชื่อมโยงที่มีน้ำหนักเพียงพอจะพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง
 - iii. โจมตีทนายความฝ่ายตรงข้ามหรือเย้ยหยันพยาน
 - iv. โต้แย้งนอกประเด็น
 - v. ระบุข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอย่างไม่ถูกต้อง
 - vi. รับรองพยานเป็นการส่วนบุคคลหรือแสดงความเชื่อส่วนบุคคลของท่านในแง่มุมต่าง ๆ ของคดี

5. กล่าวเปิดอย่างฉะฉานมั่นใจและกล่าวปิดอย่างหนักแน่นทรงพลัง

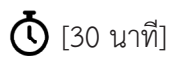
อนึ่ง พึงระลึกเสมอว่าการแถลงปิดคดีคือโอกาสสุดท้ายของอัยการในการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้พิพากษา ตุลาการศาล หรือคณะลูกขุน พิจารณาพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดจริง

แบบฝึกหัดที่ 4.4.1 : คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อฝึกฝนตั้งคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด จากนั้นให้ปรับปรุงรูปแบบการตั้งคำถามสำหรับการสืบพยานฝ่ายตน และการสืบพยานฝ่ายค้านตามลำดับ

เวลา :

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- เลือกหัวข้อสำหรับการสนทนา - หัวข้อดังกล่าวอาจเป็นสัตว์ อาหาร บุคคลผู้มีชื่อเสียง ประเทศหรือเมืองต่างๆ เป็นต้น

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [5 นาที]
- แจกให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงหัวข้อสำหรับการสนทนา (เช่น ฟุตบอล)
- เริ่มต้นที่ด้านหนึ่งของชั้นเรียน ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละท่านต้องตั้งคำถามปลายเปิดจากหัวข้อดังกล่าว ทั้งนี้ให้ปฏิบัติเหมือนการสืบพยานฝ่ายตน ยกตัวอย่างเช่น :

จำนวนผู้เล่นบนสนามมีกี่คนต่อการแข่งขันครั้งนั้น

ท่านอธิบายถึงวิธีทำคะแนนของทีมในการแข่งขันฟุตบอลได้หรือไม่

บทบาทของผู้รักษาประตูคืออะไร

- หากผู้เข้ารับการอบรมตั้งคำถามที่ไม่ใช่คำถามปลายเปิด ให้ผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นส่งเสียง “แอด” (เสียงกดปุ่ม “ตรอบ” ในรายการโทรทัศน์ทั่วไป) วิทยากรอาจขอให้ผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นอธิบายว่า เหตุใดคำถามนั้นจึงไม่ใช่คำถามปลายเปิด จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมลองตั้งคำถามใหม่อีกครั้งหนึ่ง

- ฝึกปฏิบัติเช่นนี้โดยไล่เรียงเป็นรายบุคคลรอบชั้นเรียน จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมตั้งคำถามครบทุกท่าน [10 นาที]
- จากนั้นเริ่มต้นที่อีกด้านหนึ่งของชั้นเรียน ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละท่านต้องตั้งคำถามปลายปิดจากหัวข้อดังกล่าว ทั้งนี้ให้ปฏิบัติเหมือนการสืบพยานฝ่ายค้าน ยกตัวอย่างเช่น :

จำนวนผู้เล่นบนสนามมี 11 คนต่อการแข่งขันครั้งนั้น ใช่หรือไม่

วิธีทำคะแนนของทีมคือการส่งบอลเข้าประตูทีมตรงข้าม ใช่หรือไม่

บทบาทของผู้รักษาประตูคือการหยุดบอลไม่ให้เข้าประตูทีมของตน ใช่หรือไม่

• หากผู้เข้ารับการอบรมตั้งคำถามที่ไม่ใช่คำถามปลายเปิดให้ผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นส่งเสียง “แอด” (เสียงกดปุ่ม “ตรอบ” ในรายการโทรทัศน์ทั่วไป) วิทยากรอาจขอให้ผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นอธิบายว่า เหตุใดคำถามนั้นจึงไม่ใช่คำถามปลายเปิด จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมลองตั้งคำถามใหม่อีกครั้งหนึ่ง

• ฝึกปฏิบัติเช่นนี้โดยไล่เรียงเป็นรายบุคคลรอบชั้นเรียน จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมตั้งคำถามครบทุกท่าน [10 นาที]

• ปิดกิจกรรมด้วยการสนทนากับผู้เข้ารับการอบรมว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการตั้งคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด [5 นาที]

ข้อความสำคัญ :

• วัตถุประสงค์การสับพยานฝ่ายตนคือ การเปิดโอกาสให้พยานเล่าเรื่องราวของคดี ดังนั้น อัยการควรใช้คำถามปลายเปิดเพื่อควบคุมการดำเนินเรื่องราวในระหว่างการสับพยานฝ่ายตน

• อย่างไรก็ตามในระหว่างการสับพยานฝ่ายค้าน ทนายความควรเป็นผู้เล่าเพื่อควบคุมการดำเนินเรื่องราว ส่วนอัยการควรใช้คำถามปลายปิดในระหว่างการสับพยานฝ่ายค้าน

Photo Credit: JP Goguen, 2009

แบบฝึกหัดที่ 4.4.2 : คำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อฝึกเสนอคำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดีประกอบการพิจารณา โดยใช้เทพนิยายหรือเรื่องเล่าซึ่งเป็นที่รู้จักทั่วไป

เวลา :

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- เลือกเทพนิยายยอดนิยมหรือเรื่องเล่าซึ่งสามารถตั้งข้อกล่าวหาก่ออาชญากรรมได้
- เรื่องเล่าตัวอย่างที่อาจเลือกใช้ ได้แก่ :

ฮันเซลและเกรเทล

การดำเนินคดีทางกฎหมายต่อฮันเซลและเกรเทลในข้อหาฆาตกรรม โจรกรรม บุกรุก และ/หรือ ทำลายทรัพย์สิน

การดำเนินคดีทางกฎหมายต่อแม่มดในข้อหาลักพาตัวและพยายามฆ่า

การดำเนินคดีทางกฎหมายต่อผู้ปกครองของฮันเซลและเกรเทลในข้อหาทอดทิ้งเด็กจนอาจเป็นอันตราย

โกลดีล๊อคส์กับหมีสามตัว – การดำเนินคดีทางกฎหมายต่อโกลดีล๊อคส์ในข้อหาบุกรุก และ/หรือ โจรกรรม

ซินเดอเรลล่า – การดำเนินคดีทางกฎหมายต่อแม่เลี้ยงใจร้ายในข้อหาทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพ และ/หรือ ก่อความรุนแรงในครอบครัว

สโนว์ไวท์ – การดำเนินคดีทางกฎหมายต่อราชินีในข้อหาพยายามฆ่า

- กระดาษและดินสอสำหรับผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่ม
- อุปกรณ์จับเวลา

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [5 นาที]
- ผู้เข้ารับการอบรมทบทวนเรื่องเล่าที่เลือกภายในกลุ่มเพื่อกระตุ้นเตือนความทรงจำ [5 นาที]

- แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งได้รับมอบหมายให้อยู่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดีทางกฎหมาย อีกกลุ่มหนึ่งได้รับมอบหมายให้อยู่ฝ่ายจำเลย

- แต่ละกลุ่มควรทำงานร่วมกันเพื่อจัดเตรียมคำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดี เวลาที่ใช้นำเสนอคำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดีดังกล่าว ควรน้อยกว่าห้านาที อนึ่ง แต่ละกลุ่มควรคัดเลือกบุคคลเพื่อนำเสนอคำให้การเปิดคดีหนึ่งท่านและบุคคลแถลงปิดคดีอีกหนึ่งท่านสำหรับฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย

- วิทยากรควรเดินรอบชั้นเรียนในขณะที่ทุกกลุ่มทำงาน เพื่อตอบคำถามและให้คำแนะนำได้ทันที [45 นาที]

- รวมกลุ่มกลับมาอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

- ตัวแทนผู้ได้รับการคัดเลือกจากแต่ละกลุ่มนำเสนอคำให้การเปิดคดี ทั้งนี้ผู้ให้การเปิดคดีเป็นลำดับแรก จากนั้นฝ่ายจำเลยจึงขึ้นให้การเปิดคดีต่อไป อย่างไรก็ตามวิทยากรควรควบคุมเพื่อสิ้นสุดคำให้การแต่ละครั้งที่เวลาห้านาที (วิทยากรอาจแจ้งเตือนได้ในระหว่างการนำเสนอคำให้การเปิดคดี ยกตัวอย่างเช่น เหลือเวลาอีก 1 นาที)

- กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมควรอภิปรายจุดแข็งและจุดอ่อนของคำให้การเปิดคดีแต่ละรายการ ทั้งนี้วิทยากรอาจเชิญชวนให้อภิปรายอ้างอิงตามประเด็นสำคัญจากบทเรียน ยกตัวอย่างเช่น:

- คำให้การเปิดคดีมีสาระสำคัญชัดเจนหรือไม่

- คำให้การเปิดคดีได้อธิบายทฤษฎีเชิงกฎหมายของคดีหรือไม่

- คำให้การเปิดคดีได้รับการเรียบเรียงตามหลักตรรกวิทยาหรือไม่

- ตัวแทนมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อข้อเท็จจริงของคดีมากกว่าการโต้แย้งหรือไม่

- ตัวแทนใช้ภาษาเรียบง่ายและกระชับ ดำเนินการอย่างมีอาชีพ สนทนาสื่อสารกับผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นโดยตรง (แทนที่จะก้มอ่านแต่เอกสาร) ตลอดจนพูดเสียงดังฟังชัด และใช้ความเร็วในการพูดที่ระดับปานกลางหรือไม่ [20 นาที]

- จากนั้นตัวแทนผู้ได้รับการคัดเลือกจากแต่ละกลุ่มนำเสนอการแถลงปิดคดี ทั้งนี้ผู้ให้การเปิดคดีเป็นลำดับแรก จากนั้นฝ่ายจำเลยจึงขึ้นให้การเปิดคดีต่อไป อย่างไรก็ตามวิทยากรควรควบคุมเพื่อสิ้นสุดการแถลงแต่ละครั้งที่เวลาห้านาที (วิทยากรอาจแจ้งเตือนได้ในระหว่างการนำเสนอคำให้การเปิดคดี ยกตัวอย่างเช่น เหลือเวลาอีก 1 นาที)

- กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมควรอภิปรายจุดแข็งและจุดอ่อนของการแถลงปิดคดีแต่ละรายการ ทั้งนี้วิทยากรอาจเชิญชวนให้อภิปรายอ้างอิงตามประเด็นสำคัญจากบทเรียน ยกตัวอย่างเช่น :

- ตัวแทนโต้แย้งคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

- การแถลงปิดคดีมีเนื้อหาสาระที่ชัดเจนหรือไม่

- การแถลงปิดคดีได้รับการเรียบเรียงตามหลักตรรกวิทยาหรือไม่ นอกจากนี้ตัวแทนได้จัดเตรียมกลยุทธ์หรือโครงร่างประกอบการโต้แย้งหรือไม่

- การแถลงปิดคดีมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของคดีที่ดีที่สุด ซึ่ง “นำมาแสดง” หรือไม่

- ตัวแทนใช้ภาษาเรียบง่ายและกระชับ ดำเนินการอย่างมีอาชีพ สนทนาสื่อสารกับผู้เข้ารับการอบรมท่านอื่นโดยตรง (แทนที่จะก้มอ่านแต่เอกสาร) ตลอดจนพูดเสียงดังฟังชัด และใช้ความเร็วในการพูดที่ระดับปานกลางหรือไม่ [20 นาที]

- หากเวลาเอื้ออำนวย วิทยากรอาจให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบฝึกหัดซ้ำโดยใช้เรื่องเล่าอื่นและสลับบทบาทที่ได้รับมอบหมาย นั่นคือ ฝ่ายอัยการจะกลายเป็นฝ่ายจำเลยและฝ่ายจำเลยจะกลายเป็นอัยการ

ข้อความสำคัญ :

- คำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดี ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการพิจารณาคดี เนื่องจากเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่ผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้รับฟัง
- วางแผนคำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดี ก่อนเริ่มกระบวนการพิจารณาคดี ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่า อัยการมีความพร้อมต่อการดำเนินงานในลักษณะที่สอดคล้องกันทั้งคำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดีดังกล่าว
- ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า ทั้งคำให้การเปิดคดีและการแถลงปิดคดีมีสาระสำคัญที่ชัดเจนตลอดจนได้รับการเรียบเรียงตามหลักตรรกวิทยา
- ฝึกซ้อม ฝึกซ้อม และฝึกซ้อมให้มากเข้าไว้ !

บทเรียนที่ 4.5 : หลักฐาน

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้หลักฐานประเภทต่างๆ ที่ใช้ในคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ตลอดจนวิธีการนำเสนอหลักฐานดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาคดี

เวลา :

 [1 ชั่วโมง 50 นาที]

ขั้นตอน :

- แบบฝึกหัด 4.5.1: แบบฝึกหัด การพิจารณาหลักฐาน [25 นาที]
- การนำเสนอ PowerPoint 4.5: หลักฐาน [45 นาที]
- แบบฝึกหัด 4.5.2: การเจาะหลักฐานที่เป็นที่ยอมรับในการนำมาประกอบการพิจารณาคดี [40 นาที]

อุปกรณ์:

- กระดาษชาร์ท
- ปากกาเคมี
- การนำเสนอ PowerPoint 4.5: หลักฐาน
- โปรเจคเตอร์
- เอกสารแจก 4.5.2a: สคริปต์ของวิทยากร
- เอกสารแจก 4.5.2b: ชิ้นส่วนของหลักฐาน

หลักฐานคือข้อมูลหรือวัตถุพยานใดๆ ซึ่งฝ่ายหนึ่งนำเสนอเพื่อรองรับการพิจารณาคดี หลักฐานทั่วไปประเภทต่างๆ
หมายรวมถึง :

- หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (เช่น ลายนิ้วมือ คราบเลือด ไฟเบอร์ ดีเอ็นเอ ฯลฯ)
- หลักฐานทางกายภาพ (เช่น อาวุธ สิ่งต่างๆ ซึ่งพบ ณ ที่เกิดเหตุ ฯลฯ)
- หลักฐานคำรับรอง (เช่น การฝากขัง คำให้การต่อศาลเบื้องต้นหรือคำให้การต่อศาลโดยผู้เชี่ยวชาญ หลักฐานคำบอกเล่าที่ได้รับอนุญาต ฯลฯ)
- หลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น ข้อความต่างๆ โพสต์โซเชียลมีเดีย อีเมล ฯลฯ)
- ภาพหลักฐานโดยประกอบ (เช่น ภาพถ่าย วิดีโอ กราฟ แผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ)
- เอกสารหลักฐานอื่นๆ (เช่น จดหมาย ใบแจ้งหนี้ รายการบันทึกบัญชี ฯลฯ)

ทั้งนี้ ไม่ใช่หลักฐานทั้งหมดที่ศาลจะยอมรับเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี เนื่องจากหลักฐานบางประการอาจไม่เกี่ยวข้องกับคดีปัจจุบัน หลักฐานบางประการอาจเอนเอียงต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หลักฐานบางประการอาจเป็นการคาดเดาหรือมีการปนเปื้อนสูงจนมีค่าต่อการพิสูจน์ความจริงน้อยมาก กล่าวคือ หลักฐานดังกล่าวมักไม่ได้รับการยอมรับ ทั้งนี้การยอมรับหลักฐานถือเป็นกลไกควบคุมคุณภาพตามเกณฑ์สำหรับหลักฐาน และศาลจะพิจารณาเฉพาะหลักฐานที่ได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องเท่านั้น

บทเรียนนี้จะกล่าวถึงหลักฐานทั่วไปประเภทต่างๆ ที่อัยการอาจนำมาใช้เพื่อแสดงองค์ประกอบความผิดทั้งสามประการ จากนั้น จะกล่าวถึงวิธีการแสดงหลักฐานดังกล่าวในระหว่างการพิจารณาคดี เพื่อให้ศาลพิจารณายอมรับเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีต่อไป

ประเภทของหลักฐานที่ใช้ในคดีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และค้ามนุษย์

เพื่อเป็นการทบทวนความจำ องค์การแรงงานระหว่างประเทศให้คำจำกัดความต่อการใช้แรงงานเด็กเป็น “การทำงานที่ :

(1) ส่งผลอันตรายต่อจิตใจ ร่างกาย สังคม หรือศีลธรรม และเป็นอันตรายต่อเด็ก; หรือ

(2) ขัดขวางการศึกษาของเด็กโดย:

(i) กีดกันโอกาสในการเข้าเรียน;

(ii) สร้างภาระอันส่งผลให้เด็กต้องยุติการศึกษาก่อนเวลาอันควร; หรือ

(iii) เรียกร้องให้เด็กต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งต่อการเรียนพร้อมการทำงาน ด้วยชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานและลักษณะงานที่หนักเกินไป²

การพิจารณาว่า “งาน” หนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบจำเพาะหรือไม่ “ เป็น “การใช้แรงงานเด็ก” ได้ ต้องอาศัยข้อบ่งชี้ด้านอายุของเด็ก ประเภทและชั่วโมงการทำงาน เงื่อนไขการทำงาน และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตามที่แต่ละประเทศระบุ กล่าวคือ ความหมายของการใช้แรงงานเด็กจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่นเดียวกับความแตกต่างในแต่ละภาคของประเทศ³

ดังนั้น อัยการควรพยายามรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดดังประเภทต่อไปนี้ อนึ่ง สัญลักษณ์แสดงหัวข้อย่อยในแต่ละหมวดหมู่จะแสดงตัวอย่างของพยานหลักฐานในหมวดหมู่นั้น แต่อย่างไรก็ตามหมวดหมู่และตัวอย่างก็ไม่ได้ระบุรายละเอียดถี่ถ้วน นั่นคือ อัยการสามารถใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะท้องถิ่นของตนขยายความและแก้ไขความตามรายการดังกล่าวได้ นอกจากนี้ อัยการยังสามารถรวบรวมพยานหลักฐานอย่างสร้างสรรค์โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจต่อคำจำกัดความเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ตลอดจนกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในประเทศของตน เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กและการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยทั่วไป

I. หลักฐานแสดงอายุของเด็ก

- สูติบัตร บัตรประชาชน หรือหนังสือเดินทาง
- วุฒิการศึกษา
- ใบรับรองที่ลงนามโดยแพทย์ (ยกตัวอย่างเช่น ใบรับรองทางการแพทย์ระบุผลการประเมินอายุของเด็ก)
- คำให้การภายใต้คำสาบานของพ่อแม่ผู้ปกครอง
- ภาพถ่ายระบุวันที่ หรือ เอกสารอื่น ๆ

II. หลักฐานแสดงประเภทและชั่วโมงการทำงาน ตลอดจนเงื่อนไขการทำงานของเด็ก

- สัญญาจ้าง
- เช็คเงินค่าจ้าง

2. “แรงงานเด็กคืออะไร” โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก (IPEC), องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO). <https://www.ilo.org/ipec/facts/lang--en/index.htm>.

3. “แรงงานเด็กคืออะไร” โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก (IPEC), องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO). <https://www.ilo.org/ipec/facts/lang--en/index.htm>.

- เอกสารระบุตารางการทำงาน ใบลงเวลา งานที่ได้รับมอบหมาย หรือข้อกล่าวหาจากนายจ้าง
- เว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต หรือ นายหน้าผู้เป็นธุระจัดหาแรงงานเด็ก
- คำให้การของพยาน (ยกตัวอย่างเช่น คำให้การของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อนร่วมงาน หรือมิตรสหาย)

III. หลักฐานแสดงผลกระทบเชิงลบต่อการศึกษาของเด็ก

- เอกสารยืนยันการขาดเรียน
- เอกสารแสดงการทำงานของลูกในระหว่างชั่วโมงเรียน (ยกตัวอย่างเช่น บัตรลงเวลา หรือ ใบบันทึกการเข้างาน) หรือ เอกสารแสดงชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานผิดปกติ ไม่ว่าจะในช่วงก่อนหรือหลังชั่วโมงเรียน

- คำให้การของพยาน (ยกตัวอย่างเช่น คำให้การของครู เพื่อนร่วมชั้น หรือเพื่อนบ้าน)

IV. หลักฐานเกี่ยวกับงานอันตราย

- สถานที่ทำงานอยู่ใต้ดิน ใต้น้ำ ที่ความสูงอันตราย หรือที่คับแคบ
- สัญญาจ้างงาน คำให้การของพยาน อีเมล หรือหลักฐานการสื่อสารรูปแบบอื่น ๆ รวมถึงตารางการทำงานซึ่งอาจแสดงเป็นที่ประจักษ์ว่า :

- งานนั้นเกี่ยวข้องกับการจัดการเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือที่เป็นอันตราย;
- งานนั้นเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานหรือการขนส่งของหนัก;
- สภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลให้เด็กสัมผัสกับสารประกอบ สารเคมี หรือกระบวนการที่เป็นอันตราย รวมทั้งอุณหภูมิ ระดับเสียง หรือระดับการสั่นสะเทือนที่สูงเกินไป;
- สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความยากลำบากเป็นพิเศษ (ยกตัวอย่างเช่น ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน การทำงานกะกลางคืน หรือการถูกคุมขังในสถานที่ของนายจ้างโดยไม่มีเหตุผล)

ประเภทของหลักฐานที่ใช้ในคดีเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงาน : แรงงานบังคับ หมายถึง “งานหรือบริการทั้งหมด ซึ่งถูกบีบบังคับจากบุคคลใดๆ ภายใต้การคุกคามด้วยบทลงโทษใดๆ โดยที่บุคคลหนึ่งมิได้เสนอตัวโดยสมัครใจ”⁴ ทั้งนี้แรงงานบังคับไม่รวมถึงการเกณฑ์ทหารภาคบังคับ เนื่องจากเป็นภาระหน้าที่ของพลเมืองตามปกติ ตลอดจนงานบริการภาคบังคับในกรณีฉุกเฉิน สาธารณะ และ งานบริการชุมชนกลุ่มน้อย⁵

ทั้งนี้ เพื่อพิสูจน์ว่ามีการบังคับใช้แรงงานเกิดขึ้นจริง อัยการควรรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดดังองค์ประกอบต่อไปนี้ :

- (1.) “งานหรือบริการทั้งหมด” - หลักฐานเกี่ยวกับงานหรือบริการดังกล่าว;⁶

4. อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับหรือแรงงานเกณฑ์, พ.ศ.2473 (ฉบับที่ 29). (เริ่มมีผลบังคับใช้ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2475). องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO). https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312174:NO

5. อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับหรือแรงงานเกณฑ์, พ.ศ.2473 (ฉบับที่ 29). (เริ่มมีผลบังคับใช้ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2475). องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO). https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312174:NO

6. แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์: คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน, องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), หน้า 4, มกราคม พ.ศ.2551. https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_097835/lang--en/index.htm

(2.) “อันตรายจากบทลงโทษใดๆ” - หลักฐานแสดงการคุกคาม ได้แก่ มาตรการบังคับทางอาญา หรือ การบีบบังคับในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ความรุนแรง การยึดเอกสารส่วนบุคคล การกักขัง หรือการไม่จ่ายค่าจ้าง⁷ และ

(3.) “ความสมัครใจ” - หลักฐานแสดงความยินยอมอย่างถูกต้อง (หรือ ขาดหลักฐานดังกล่าว) โดยบุคคลนั้น⁸

องค์ประกอบเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ยกตัวอย่างเช่น ความยินยอมของลูกจ้างผู้ใหญ่อาจไม่ถูกต้อง เนื่องจากความยินยอมนั้นมาจากการถูกหลอกลวงหรือการถูกบีบบังคับ

ตัวอย่างพยานหลักฐานประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในคดีเกี่ยวกับแรงงานบังคับ ได้แก่ :

- หลักฐานแสดงการรับสมัครงาน

- โปสเตอร์รับสมัครงาน แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ
- โฆษณาอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โพสต์หรือข้อความบนโซเชียลมีเดีย ข้อความโต้ตอบทันทีบนแอปพลิเคชันมือถือ เป็นต้น
- ข้อความแสดงการสื่อสารด้านบริหารจัดการระหว่างผู้ค้ามนุษย์และผู้เสียหาย

- หลักฐานแสดงความไม่ยินยอม

- ความแตกต่างระหว่างข้อมูลหรือสัญญาการจ้างงานแรกเข้า เปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมการทำงานจริง
- การใช้สัญญาทดแทนหรือการขาดสัญญาจ้าง
- การหักค่าจ้างหรือการไม่จ่ายค่าจ้าง
- การข่มขู่ว่าจะไม่ได้รับค่าจ้าง หรือ การละเมิดสิทธิได้รับการปกป้องจากความรุนแรง
- การใช้แรงงานขัดหนี้ (ได้แก่ ค่าธรรมเนียมการเป็นอิสระจัดหาที่สูงเกินไป ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเครื่องมือเพื่อการทำงาน ฯลฯ)

การยึดเอกสารส่วนบุคคล

- หลักฐานแสดงสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกัน/ไม่ดี

- สลิปค่าจ้างและเอกสารอื่นๆ ที่แสดงการละเมิดกฎหมายค่าแรงขั้นต่ำ
- การขาดอุปกรณ์ด้านสุขภาพและความปลอดภัย
- หลักฐานแสดงการพักอาศัยหลับนอน ณ สถานที่ซึ่งควรเป็นที่ทำงานเท่านั้น
- หลักฐานแสดงว่าไม่ได้รับการพักผ่อนและวันหยุด (ได้แก่ ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานทุกวัน ฯลฯ)
- บทลงโทษที่รุนแรงสำหรับการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด
- การยึดเอกสารส่วนบุคคล

7. แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์: คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน, องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), หน้า 4, มกราคม พ.ศ.2551.
https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_097835/lang--en/index.htm

8. แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์: คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน, องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), หน้า 4, มกราคม พ.ศ.2551.
https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_097835/lang--en/index.htm

ประเภทของหลักฐานที่ใช้ในคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ : ดังที่อภิปรายก่อนหน้านี้ พิธีสารปาเลร์โมให้คำจำกัดความต่อการค้ามนุษย์ ว่าเป็น “การเป็นธุระจัดหา ขนส่ง พาามาจากหรือส่งไปยังที่ใด จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ หรือใช้กำลังบังคับ หรือการบีบบังคับในรูปแบบอื่นๆ ตลอดจนการลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา รวมทั้งการให้หรือการรับเงินหมายรวมถึงผลประโยชน์ เพื่อให้ได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้ถือสิทธิปกครอง ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ” ดังนั้นโดยทั่วไปแล้ว อัยการจำเป็นต้องพิสูจน์องค์ประกอบสำคัญสามประการ ได้แก่: (1) การกระทำ (2) วิธีการ และ (3) วัตถุประสงค์ แต่สำหรับการค้าเด็ก อัยการจำเป็นต้องพิสูจน์องค์ประกอบประการกระทำและวัตถุประสงค์เท่านั้น

ดังนั้น อัยการควรนำเสนอพยานหลักฐานทั้งหมดดังหมวดหมู่ต่อไปนี้ อนึ่ง สัญลักษณ์แสดงหัวข้อย่อยในแต่ละองค์ประกอบจะแสดงตัวอย่างของพยานหลักฐานในหมวดหมู่นั้น ทั้งนี้พึงระลึกไว้ว่าคำให้การของผู้เสียหายหรือพยาน สามารถใช้เป็นหลักฐานเพื่อพิสูจน์องค์ประกอบบางส่วนหรือทั้งหมดของการค้ามนุษย์ได้ นอกจากนี้หลักฐานบางประการที่ระบุไว้ข้างอาจใช้เพื่อพิสูจน์องค์ประกอบความผิดได้หลายประการ ยิ่งไปกว่านั้นตัวอย่างก็ไม่ได้ระบุรายละเอียดอย่างถี่ถ้วน นั่นคือ อัยการสามารถใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะท้องถิ่นของตนขยายความและแก้ไขความตามรายการดังกล่าวได้

I. หลักฐานการกระทำ - หลักฐานของ :

- การรับสมัครงาน

- โปสเตอร์รับสมัครงาน แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ
- โฆษณาอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โพสต์หรือข้อความบนโซเชียลมีเดีย ข้อความโต้ตอบทันทีบนแอปพลิเคชัน

มือถือ เป็นต้น

- ข้อความแสดงการสื่อสารด้านธุระจัดหาระหว่างผู้ค้ามนุษย์และผู้เสียหาย

- การขนส่ง

- กำหนดการเดินทาง
- ตัวเครื่องบิน ตั๋วบัตรโดยสาร ฯลฯ
- รายละเอียดการชำระเงินเพื่อเดินทาง ใบเสร็จรับเงิน ใบแจ้งหนี้ ฯลฯ

- การพาหลบซ่อน หรือ

- การจัดให้มีอาหารและที่พัก
- กลอนประตูที่ล็อกได้จากด้านเดียว
- กล้องวิดีโอหรืออุปกรณ์ตรวจติดตาม
- การรับหนังสือเดินทางและเอกสารการเดินทางอื่น ๆ
- เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเฝ้าระวังสถานที่อย่างใกล้ชิด
- ยานพาหนะเฉพาะสำหรับการขนส่ง (อ้างอิงตามรายงานของตำรวจ หรือ คำให้การของผู้จัดหาหรือใช้งาน

ยานพาหนะดังกล่าว)

- ใบเสร็จรับเงิน

- การโอนเงินข้ามประเทศ บัญชีแยกประเภท หรือ รายงานการเคลื่อนไหวบัญชีธนาคาร ที่เชื่อมโยงผู้เป็น
ธุระจัดหา เข้ากับ นายหน้าค้ามนุษย์

- เอกสารทางกฎหมายที่แสดงการเปลี่ยนสิทธิผู้ใช้อำนาจปกครอง

II. หลักฐานวิธีการ - หลักฐานของ :

- การคุกคาม หรือการใช้กำลัง หรือการบีบบังคับในรูปแบบอื่นๆ

- การบาดเจ็บ

- ข้อความตัวอักษร จดหมาย เอกสารบันทึกการคุกคามอื่นๆ

- การลักพาตัว

- การบาดเจ็บหรือหลักฐานของการใช้เครื่องพันธนาการ

- อาวุธหรือเครื่องพันธนาการที่ใช้กระทำการลักพาตัว

- การฉ้อโกง

- สัญญาจ้างแรงงานปลอม

- โฆษณาเท็จ

- การหลอกลวง

- สัญญาเท็จ

- ความเท็จที่ปรากฏในเอกสาร

- การใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือการเอาเปรียบบุคคลกลุ่มเปราะบาง หรือ

- เอกสารแสดงการเปลี่ยนสิทธิผู้ใช้อำนาจปกครอง

- การให้หรือการรับเงินหมายรวมถึงผลประโยชน์เพื่อให้ได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้ถือสิทธิปกครอง

- รายงานการเคลื่อนไหวบัญชีธนาคาร หลักฐานการโอนเงินข้ามประเทศ เอกสารทางการเงินอื่นๆ

หรือ

- หลักฐานเกี่ยวกับอายุของผู้เสียหายเพื่อยืนยันว่าผู้เสียหายเป็นเด็ก หากสามารถแสดงหลักฐานดังกล่าวได้ ก็ไม่มีความจำเป็นต้องแสดงหลักฐานวิธีการอื่นเพิ่มเติม

- สูติบัตร

- หนังสือเดินทางหรือบัตรประจำตัวอื่นๆ

- ผลการเรียน

III. หลักฐานการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ - หลักฐานของ :

- การค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบในรูปแบบอื่นๆ

- หลักฐานการมีเพศสัมพันธ์หรือการสัมผัส (รวมถึงร่องรอยของอสุจิ เส้นผม หรือ เลือด บนร่างกายผู้เสียหายและบนเครื่องนอน)

- การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์/มิได้วางแผน

- หลักฐานระบุการบาดเจ็บ ความเจ็บป่วย หรือโรคที่เกี่ยวข้อง

- หลักฐานพิสูจน์อายุของผู้เสียหาย (เขตอำนาจศาลหลายแห่งมีบทลงโทษที่รุนแรงขึ้น หากผู้เสียหายอายุต่ำกว่ากำหนด)

- เอกสารหรือบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงราคาสำหรับบริการทางเพศ

- เว็บไซต์ที่ใช้เพื่อเป็นธุระจัดหาผู้เสียหายหรือขายบริการทางเพศ

- ของเล่นทางเพศ อุปกรณ์ทางเพศ สารหล่อลื่น ชุดทำงานทางเพศ ฯลฯ - สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นหลักฐานปรากฏชัด ซึ่งอาจทิ้งร่องรอยของหลักฐานทางชีววิทยา ที่สามารถเชื่อมโยงถึงบุคคลได้เพิ่มเติม

- กุญแจหรือเครื่องมือเข้าถึงรูปแบบต่างๆ สำหรับโรงแรม ซ่อง หรือพื้นที่ที่มีการค้าประเวณี

- ภาพถ่ายหรือวิดีโอ

- ตำหนิ/รอยสักบนร่างกาย

- หลักฐานการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเป็นทาส หรือการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับการเป็นทาส หรือการเป็นข้ารับใช้

- หลักฐานความรุนแรง (การบาดเจ็บ) หรือการกักขังหน่วงเหนี่ยว

- หลักฐานที่เชื่อมโยงการบาดเจ็บของผู้เสียหายกับอุปกรณ์บางประเภท

- หลักฐานที่เชื่อมโยงชิ้นส่วนของอุปกรณ์กับบุคคลผ่านลายนิ้วมือ เส้นผม ฯลฯ

- สัญญาจ้างงาน (หรือการขาดสัญญาจ้างงาน)

- หลักฐานแสดงการพักอาศัยหลับนอน ณ สถานที่ซึ่งควรเป็นที่ทำงานเท่านั้น

- สลิปค่าจ้างและเอกสารอื่นๆ ที่แสดงการละเมิดกฎหมายค่าแรงขั้นต่ำ

- การขาดอุปกรณ์ด้านสุขภาพและความปลอดภัย

- หลักฐานแสดงการทำงานหนัก, ชั่วโมงทำงานต่อเนื่องยาวนาน

- หลักฐานการผ่าตัดแยกส่วนอวัยวะของมนุษย์

- การบาดเจ็บและแผลเป็นของผู้เสียหาย

- ยาที่ผู้เสียหายรับประทาน

วิธีการแสดงหลักฐานในการพิจารณาคดี

หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีซึ่งมีได้มาผ่านกระบวนการหรือวิธีการที่ผิดกฎหมายจะได้รับการยอมรับมาประกอบการพิจารณาคดี เว้นแต่มีการบังคับใช้กฎการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบใดๆ เช่น กฎที่ไม่นับรวมคำให้การนอกศาลบางประเภท ทั้งนี้หลักฐานหนึ่งจะถือเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีแนวโน้มทำให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกับองค์ประกอบของความผิดไม่มากนักน้อย หากเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่มีหลักฐาน

โดยทั่วไปการประเมินเพื่อรับฟังหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีหนึ่ง ผู้พิพากษาจะพิจารณาว่าหลักฐานนั้นได้มาอย่างไร หลักฐานนั้นมีความเชื่อมโยง เป็นจริง และน่าเชื่อถือหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาว่ากฎการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบใดๆ จะยกเว้นการรับฟังหลักฐานนั้นหรือไม่ ทั้งนี้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้วยพยานหลักฐานจำเป็นต้องระบุมความถูกต้องและตรวจสอบย้อนกลับไปยังข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องได้ หลักฐานนั้นอาจต้องเผชิญกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงด้านความสมบูรณ์จากผู้พิพากษาไม่มากนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของหลักฐาน ยกตัวอย่างเช่น ความสอดคล้องและความน่าเชื่อถือของหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ ต้องได้รับการสนับสนุนโดยวิธีการพิสูจน์ความถูกต้องเสมอ

หลักฐานที่นำมาใช้ ณ การพิจารณาคดีสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่: (1) คำให้การจากข้อสังเกตส่วนบุคคล ซึ่งแสดงผ่านการให้การในขั้นตอนพิจารณาคดี และ (2) พยานหลักฐานต่างๆ เช่น เอกสาร ภาพถ่าย ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ วัตถุ สารประกอบ ตัวอย่าง เป็นต้น นั่นคือ เนื้อหาข้างต้นได้กล่าวถึงวิธีการแสดงหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีแล้ว ส่วนย่อหน้าต่อจากนี้จะกล่าวถึงประเด็นสำคัญบางประการซึ่ง ฝ่ายโจทก์/อัยการ มักพบในการแสดงหลักฐาน เช่น วิธีการสืบพยานหลักฐาน วิธีการสร้างห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน วิธีจัดการกับปัญหาความน่าเชื่อถือของพยาน วิธีการเปิดตัวพยานเด็ก และ วิธีการแสดงหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์

การสืบพยาน : เมื่อนำสิ่งใดมาใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี ผู้ฟ้องคดีจะต้อง “สืบพยาน” หลักฐานดังกล่าวอย่างเหมาะสมเสียก่อน การสืบพยานถือเป็นขั้นตอนวิเคราะห์พิสูจน์ความถูกต้อง และความเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาในการพิจารณาคดี บ่อยครั้งการสืบพยานจะกระทำโดยพยานที่สามารถให้การวิเคราะห์และพิสูจน์หลักฐานต่อศาล ทั้งนี้ ฝ่ายโจทก์/อัยการ สามารถดำเนินการตามขั้นตอนเบื้องต้นเพื่อสืบพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี ดังนี้ :

- (1.) ถามคำถามเบื้องต้นเพื่อชี้นำพยาน
- (2.) ขอสืบพยานหลักฐาน
 - “ข้าพเจ้าขอเบิกจดหมายลงวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2561 หรือ ของกลาง X เพื่อประกอบ [การพิจารณาคดี] ได้หรือไม่”
- (3.) แสดงของกลางต่อหน้าความฝ่ายตรงข้าม
 - “โปรดบันทึกว่าข้าพเจ้าได้แสดงของกลาง X ต่อหน้าความฝ่ายตรงข้าม”
- (4.) ขอเข้าไกล่พยาน
- (5.) แสดงของกลางให้พยานเห็น
 - “ข้าพเจ้าขอแสดงของกลาง X แก่ท่าน เพื่อสืบพยานหลักฐาน”
- (6.) ถามว่าพยานจำหลักฐานนี้ได้หรือไม่
 - “ท่านจำของกลาง X ได้หรือไม่” หรือ “ท่านจำของกลาง X ได้อย่างไร”

(7.) ถามคำถามอื่นๆ เกี่ยวกับของกลางนี้

(8.) เสนอของกลางเป็นหลักฐาน

○ “ข้าพเจ้าขอประกาศว่าของกลาง X เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีนี้”

เมื่อศาลยอมรับเป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีแล้ว สามารถใช้ของกลางในห้องพิจารณาคดีที่ศาลและแสดงต่อพยานได้ (พยานของท่านเองและพยานของฝ่ายตรงข้าม) เพื่อ :

- ยืนยันคำให้การ
- ตั้งข้อสงสัยคำให้การ
- ช่วยพยานอธิบายคำให้การ
- เตือนความจำ

ห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน : ห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานถือเป็นกระบวนการที่ใช้ในการรวบรวม จัดทำเอกสาร และปกป้องหลักฐาน โปรดดูชุดการเรียนรู้ที่สองสำหรับการอภิปรายโดยละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรักษาห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานที่เหมาะสม ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ ฝ่ายโจทก์/อัยการ สามารถปกป้องความสอดคล้องและความน่าเชื่อถือของหลักฐาน อนึ่ง ข้อผิดพลาดทั่วไปในการรักษาห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน ได้แก่ :

- ไม่ติดฉลากหลักฐานหรือไม่มีข้อมูลสำคัญระบุบนฉลาก
- หลักฐานถูกเคลื่อนย้ายโดยไม่สวมถุงมือ
- หลักฐานไม่ถูกใส่ในถุง
- หลักฐานถูกเคลื่อนย้ายอย่างไม่ถูกต้อง ถูกดัดแปลง หรือได้รับความเสียหาย

ในระหว่างการเตรียมพิจารณาคดี ฝ่ายโจทก์/อัยการควรตรวจสอบข้อบกพร่องในห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะมีเวลารวบรวมหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือไม่, หากไม่สามารถใช้หลักฐานบางอย่างเนื่องจากความบกพร่องของห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน, หลักฐานอื่นๆ จะยังคงสามารถพิสูจน์องค์ประกอบทั้งหมดของการกระทำความผิดได้หรือไม่ ฯลฯ นอกจากนี้ฝ่ายโจทก์/อัยการควรเตรียมความพร้อมแสดงให้เห็นห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานที่ดีต่อศาล ตลอดจนตอบคำถามของผู้พิพากษาและทนายความฝ่ายตรงข้าม

ความน่าเชื่อถือของพยาน : พยานต้องให้การต่อศาลเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และสถานการณ์จากการสังเกตส่วนบุคคลของตน ทั้งนี้การให้การโดยใช้วิธีคาดเดาไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ เพราะคำให้การจะถูกตั้งข้อสงสัยเรื่องความน่าเชื่อถือ อนึ่ง ความน่าเชื่อถือของพยานอาจถูกตั้งข้อสงสัยได้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

- ความสามารถ (ความสามารถในการเข้าใจ)
- ขีดจำกัดทางประสาทสัมผัส (ความสามารถในการสังเกตหรือได้ยิน)
- ความจำ (ความสามารถในการจำได้มากหรือน้อยเพียงใด)

- การสื่อสาร (ความสามารถในการตอบคำถาม)
- อคติ (ความสามารถวางตนเป็นกลางและปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน)

ฝ่ายโจทก์/อัยการสามารถใช้เหตุผลนี้เพื่อประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของคำให้การของพยาน และพิจารณาว่าจะให้พยานบุคคลดังกล่าวให้การต่อศาลในการพิจารณาคดีหรือไม่ รวมทั้งเตรียมพยานในการพิจารณาคดีเพื่อคัดค้านและเตรียมการตอบสนองที่เหมาะสมต่อการโจมตีจากฝ่ายตรงข้ามซึ่งมักพุ่งเป้าไปยังความน่าเชื่อถือของพยาน กระบวนการนี้ไม่เพียงเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของ ฝ่ายโจทก์/อัยการ ในการพิจารณาคดีเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ ฝ่ายโจทก์/อัยการ กำหนดพยานหลักฐานที่อ่อนหรือไม่สอดคล้องกับการพิจารณาคดีออกไป ทั้งยังช่วยให้รวบรวมหลักฐานเพิ่มเติม และตัดสินใจดำเนินคดีอย่างมีข้อมูล ตามแนวโน้มการใช้ทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่อย่างจำกัดดำเนินคดีจนประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

ข้อกำหนดวัวร์เดียร์ (Voir Dire) ของพยานเด็กและคำรับรองของพยานเด็ก : เด็กอาจไม่เข้าใจความหมายของการพูดความจริงในศาลภายใต้คำสาบาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดวัวร์เดียร์ (Voir Dire) จะถูกใช้ในเขตอำนาจศาลบางแห่งเพื่อใช้พิจารณาทดสอบเด็กที่มีอายุไม่มาก (เช่น 14 ปีหรือต่ำกว่า) ว่า: (1) เข้าใจบทบาทของคำสาบาน; (2) มีสติปัญญาเพียงพอ; และ (3) เข้าใจหน้าที่บอกความจริงหรือไม่ หากเด็กผ่านบททดสอบดังกล่าว ศาลจะรับการให้ปากคำของเด็ก หากเด็กไม่ผ่านการทดสอบวัวร์เดียร์ (Voir Dire) หรือหากผู้พิพากษาไม่สามารถดำเนินการทดสอบได้ ศาลอาจรับการให้ปากคำของเด็กได้ โดยถือเป็นการให้ปากคำนอกคำสาบาน ตราบเท่าที่พิจารณาว่าเด็กมีสติปัญญาเพียงพอและเข้าใจหน้าที่บอกความจริง ในกรณีนี้อาจต้องใช้หลักฐานเพิ่มเติมเพื่อยืนยันการให้ปากคำของเด็ก เช่น คำให้การของพยานบุคคลอื่น อย่างไรก็ตามหากไม่สามารถยืนยันการให้ปากคำของเด็กได้ ศาลอาจไม่รับการให้ปากคำของเด็ก

อนึ่ง อาจมีข้อยกเว้นสำหรับข้อกำหนดของข้อกำหนดวัวร์เดียร์ (Voir Dire) ตัวอย่างเช่น ในบางเขตอำนาจศาล ข้อกำหนดวัวร์เดียร์ (Voir Dire) ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับคามผิดทางเพศ ข้อกำหนดวัวร์เดียร์ (Voir Dire) อาจไม่ จำเป็นในกรณีที่หลักฐานที่เป็นรูปธรรมเพียงพอสำหรับผู้ฟ้องคดีคือคำให้การของเด็กที่มี อายุต่ำกว่าเกณฑ์ ในกรณีเช่นนี้ ศาลอาจประเมินความน่าเชื่อถือของการให้ปากคำของเด็กโดย ไม่ต้องใช้ข้อกำหนดวัวร์เดียร์ (Voir Dire) และหากศาลเห็นว่าคำให้การนั้นเป็นความจริงก็อาจตัดสินผู้ต้องหาที่มีความผิดจริงได้

อย่างไรก็ตามประเทศต่างๆ อาจมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันอย่างมากในการประเมินความน่าเชื่อถือของพยานเด็ก ฝ่ายโจทก์/อัยการต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าตนคุ้นเคยกับกฎเกณฑ์เฉพาะของประเทศ หากคดีของฝ่ายโจทก์/อัยการต้องอาศัยการให้ปากคำของเด็กอย่างมาก ฝ่ายโจทก์/อัยการควรเตรียมความพร้อม (ควรมีหลักฐานยืนยันที่น่าเชื่อถือ) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้การให้ปากคำของเด็กในศาล

การยอมรับหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ : การยอมรับหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์จะมีความสำคัญยิ่งขึ้นในคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ เนื่องจากปัจจุบันผู้กระทำผิดที่ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการเป็นธุระจัดหาและควบคุมผู้เสียหายมีมากขึ้น หลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์อาจรวมถึงโพสต์และข้อความทางโซเชียลมีเดีย ข้อความ ข้อความโต้ตอบแบบทันทีบนแอปพลิเคชันมือถือ การค้นหาข้อมูลในเว็บไซต์ และประวัติการค้นหาออนไลน์ การเข้าสู่ระบบ และข้อมูลบัญชีผู้ใช้ เป็นต้น

ในหลายเขตอำนาจศาล หลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ต้องได้รับการพิสูจน์ความถูกต้องก่อนจึงจะรับฟังได้ ขึ้นอยู่กับกฎหมายเฉพาะของแต่ละประเทศ การพิสูจน์ความถูกต้องสามารถกระทำได้ผ่านการลงนามในหนังสือรับรองโดยผู้รับผิดชอบ หรือผ่านความรู้ส่วนบุคคลของพยานในหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ หรือผ่านหลักฐานต่างๆ ตามแต่กรณี

ข้อมูลที่ออกจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์อาจถือเป็นเอกสารเพื่อวัตถุประสงค์ในการรับฟังพยานหลักฐาน โดยทั่วไปแล้วสำหรับการพิจารณาเอกสารดังกล่าว ข้อมูลนั้นต้องเกิดขึ้นระหว่างการใช้งานปกติ, ข้อมูลต้องพบเจอได้ตามการใช้งานปกติ และ คอมพิวเตอร์/อุปกรณ์อื่นๆ ที่สร้างข้อมูลนั้นต้องทำงานอย่างปกติ ตัวอย่างเช่น การรับฟังหลักฐานจากบันทึกของธนาคารมักเป็นที่ยอมรับ หากมีการทำธุรกรรมตามปกติ และบันทึกดังกล่าวอยู่ในความดูแลของธนาคาร ทั้งนี้วิธีที่ปลอดภัยที่สุดในการรับรองความถูกต้องของบันทึกอิเล็กทรอนิกส์สำหรับใช้ในศาลคือการใช้หนังสือรับรอง เมื่อจะใช้หนังสือรับรองความถูกต้อง หนังสือรับรองนั้นควรระบุบันทึกอิเล็กทรอนิกส์และวิธีการสร้างหลักฐานของต้นกำเนิด โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่จัดทำบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบยี่ห้อ ประเภท และ/หรือ หมายเลขผลิตภัณฑ์ ตลอดจนลงนามโดยผู้รับผิดชอบ

ทั้งนี้มักมีการใช้พยานที่มีความรู้ส่วนบุคคลเกี่ยวกับหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐาน ตัวอย่างเช่น ผู้ที่เขียนข้อความสามารถให้การถึงความถูกต้องของข้อความนั้น หรือผู้ที่เห็นข้อความที่เขียนหรือได้รับ สามารถให้การระบุตัวตนของผู้เขียนหรือผู้รับข้อความได้ พยานอิสระมักต้องให้การในเรื่องอื่น ๆ เช่น การตรวจสอบว่าหลักฐานถูกยึดอย่างถูกต้อง และการบันทึกวิดีโอเพื่อยึดหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ยังสามารถใช้หลักฐานแวดล้อมเพื่อยืนยันความถูกต้องได้เช่นกัน ซึ่งสามารถทำได้โดย การแสดงความเชื่อมโยงพิเศษต่อผู้ที่ได้รับกล่าวอ้างว่าเป็นผู้เขียน เช่น ที่อยู่อีเมล หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่ทราบ การใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ ชื่อผู้ใช้ ชื่อเล่น โลโก้ ธุรกรรม ฯลฯ ชื่อที่เก็บไว้ในโทรศัพท์ของผู้รับ และการใช้ที่อยู่อีเมลหรือหมายเลขโทรศัพท์เดียวกันกับที่เคยใช้ก่อนหน้านี้ ยิ่งไปกว่านั้น ข้อเท็จจริงพิเศษที่ใช้ในข้อความสามารถยืนยันตัวตนของผู้ส่งได้ เช่น ข้อเท็จจริงที่มีคนจำนวนน้อยเท่านั้นที่ทราบ หรือมีข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลติดต่อของสมาชิกในครอบครัว อนึ่ง พยานสามารถให้การว่าผู้เขียนแจ้งให้เขาหรือเธอทราบก่อนส่งข้อความ หรือผู้ส่งปฏิบัติตามและตอบสนองต่อข้อความนั้น ส่วนการเชื่อมโยงกิจกรรมกับที่อยู่ IP ผู้ใช้งานก็ใช้ตรวจสอบความถูกต้องได้เช่นกัน

แม้ว่าจะพิจารณายอมรับหลักฐานมาใช้ประกอบการพิจารณาคดี แต่น้ำหนักความน่าเชื่อถือของหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ยังคงพิจารณาจาก :

- ความเชื่อถือได้ของวิธีการที่หลักฐานถูกสร้างขึ้น จัดเก็บ หรือสื่อสาร
- ความเชื่อถือได้ของวิธีการรักษาหลักฐาน
- วิธีการสร้างหลักฐานของต้นกำเนิด และ
- ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้อาจจำเป็นต้องใช้พยานผู้เชี่ยวชาญขึ้นให้การต่อศาลเกี่ยวกับการทำงานหรือเนื้อหาของอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ คลาวด์ ฯลฯ เพื่ออธิบายสิ่งที่พบและวิธีการทำงานของอุปกรณ์หรือบัญชี โดยขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ คำให้การของพยานผู้เชี่ยวชาญมักเพิ่มความน่าเชื่อถือ และน้ำหนักของหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ในมุมมองของผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริง

การยอมรับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ : โดยปกติแล้ว หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะมีกฎเกณฑ์เช่นเดียวกับหลักฐานทางกายภาพสำหรับการพิจารณาคดี อย่างไรก็ตาม อัยการมักใช้พยานผู้เชี่ยวชาญแทนที่ประจักษ์พยาน เพื่อแสดงหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดี ทั้งนี้คำให้การของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อมูลเชิงนิติเวชต้องมาจากผู้ที่ทำการวิเคราะห์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เพราะหากผู้เชี่ยวชาญไม่มีคุณสมบัติเพียงพอก็อาจถูกตั้งข้อสงสัยในศาลได้ (ดูเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญในบทเรียนที่ 4.4) ผู้เชี่ยวชาญควรวิเคราะห์หลักฐานตามขั้นตอนที่เหมาะสมและควรเตรียมความพร้อมให้รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนนั้นในระหว่างการให้ปากคำ เช่นเดียวกับพยานหลักฐานทางกายภาพ หลักฐานนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงหรือประเด็นในคดีและต้องได้มาอย่างถูกต้องเพื่อให้ศาลรับฟัง

แบบฝึกหัด 4.5.1 : แบบฝึกหัดการเพิ่มความน่าเชื่อถือของหลักฐาน

วัตถุประสงค์ :

• เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเริ่มคิดวิเคราะห์ หลักฐานในคดีเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ตลอดจนพิจารณาวิธีใช้ประโยชน์จากหลักฐานในระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย

เวลา :

 [25 นาที]

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมี
- กระดาษโน้ต
- ดินสอ / ปากกา
- สำเนากรณีศึกษาจากหลักสูตรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการหนึ่งเรื่อง (วิทยากรสามารถคัดเลือกกรณีศึกษาซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมมากที่สุดได้)

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [2 นาที]
- วิทยากรแจกกระดาษโน้ตให้ผู้รับการเข้าอบรมแต่ละท่าน จากนั้นอ่านออกเสียงกรณีศึกษา หรือ ให้ผู้เข้ารับการอบรมอ่านกรณีศึกษาด้วยตนเองในกรณีที่ได้รับสำเนาเอกสารแล้ว ต่อมาให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละท่านเขียนระบุหลักฐานหนึ่งชิ้นที่คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี [5 นาที]
- ให้ผู้เข้ารับการอบรมลุกจากที่นั่งเพื่อรวมกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่เขียนระบุหลักฐานเหมือนกัน นั้นหมายความว่า ผู้เข้ารับการอบรมจำเป็นต้องสอบถามคำตอบของกันและกัน เมื่อรวมกลุ่มแล้วให้แต่ละกลุ่มพิจารณาว่า เหตุใดพวกเขาจึงคาดว่าหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์และองค์ประกอบใดที่คาดว่าหลักฐานนั้นจะช่วยพิสูจน์ความจริง [5 นาที]
- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอถึงความจำเป็นต่อการระบุความถูกต้องของหลักฐาน เหตุผลที่คาดว่าหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์และองค์ประกอบใดที่คาดว่าหลักฐานนั้นจะช่วยพิสูจน์ความจริง อนึ่ง วิทยากรควรเขียนระบุหลักฐานและองค์ประกอบในแต่ละส่วนที่เชื่อมโยงกันบนกระดานฟลิปชาร์ต จากนั้น ณ ช่วงท้ายของการอบรม วิทยากรควรทบทวนองค์ประกอบต่างๆ ของอาชญากรรมซึ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเขียนระบุหลักฐาน [10 นาที]

- สรุปผลการเรียนรู้ ด้วยการทบทวนความหลักที่ต้องการสื่อด้านล่าง [3 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- หลักฐานหนึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อพิสูจน์องค์ประกอบต่างๆ ของอาชญากรรมได้แตกต่างกัน
- ทั้งนี้การพิสูจน์องค์ประกอบต่างๆ ของอาชญากรรมและข้อกล่าวหาที่แตกต่างกันจำเป็นต้องใช้หลักฐานหลายชิ้น

แบบฝึกหัดที่ 4.5.2 : การยอมรับหลักฐานนอกสำนวนเข้าเป็นหลักฐานในสำนวนคดี

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อฝึกฝนพื้นฐานกระบวนการนำเสนอหลักฐานนอกสำนวนเพื่อการยอมรับเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี (การสืบพยาน) ณ ห้องพิจารณาคดี

เวลา :

วัสดุอุปกรณ์และการเตรียมความพร้อม :

- กระดานฟลิปชาร์ต (ท่านสามารถใช้กระดานดำหรือกระดานไวท์บอร์ดได้เช่นกัน)
- เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.5.2A: สคริปต์วิทยากร
- ระบุและทบทวนกฎระเบียบท้องถิ่นว่าด้วยการยอมรับหลักฐานนอกสำนวน
- ตัดภาพหลักฐานชิ้นต่างๆ จาก เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.5.2B: หลักฐานชิ้นต่างๆ ประกอบการพิจารณาคดี จากนั้นวางภาพไว้ที่หน้าห้อง
- เขียนขั้นตอนต่างๆ ต่อไปนี้ (หรือกฎระเบียบท้องถิ่นว่าด้วยการยอมรับหลักฐานนอกสำนวน หากมีความแตกต่างกัน) ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมอ่านได้ง่าย (หากเป็นไปได้ ให้ใช้กระดานฟลิปชาร์ตสองชุดแยกจากกัน) :

ขั้นตอนดำเนินการยอมรับหลักฐานนอกสำนวน

- (1) “ข้าพเจ้าขอเบิก [สิ่งที่ขอเบิกพร้อมคำอธิบาย] ซึ่งเจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้และกำหนดให้เป็นหลักฐานรายการที่ 1 ประกอบการดำเนินคดีทางกฎหมายได้หรือไม่”
- (2) “โปรดลงบันทึกว่า ข้าพเจ้าได้แสดงหลักฐานรายการที่ 1 ต่อหน้าความฝ่ายตรงข้าม”
- (3) “ข้าพเจ้าขอเข้าไกล่พยานได้หรือไม่”
- (4) “ข้าพเจ้าขอส่งมอบ หลักฐานรายการที่ 1 ต่อท่านเพื่อระบุมความถูกต้อง”
- (5) “ท่านจำ หลักฐานรายการที่ 1 ได้หรือไม่”
- (6) “ท่านจำ หลักฐานรายการที่ 1 ได้อย่างไร”
- (7) * คำวิเศษ *
- (8) “ข้าแต่ศาลที่เคารพ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ยอมรับ หลักฐานรายการที่ 1 เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี”

คำวิเศษ (Magic Words) : คำถามจำเพาะต่อหลักฐานนอกสำนวนประเภทต่างๆ

วัตถุจำเพาะ - อาวุธที่ใช้ก่ออาชญากรรม:

- (1) “ท่านทราบได้อย่างไรว่า สิ่งนี้คือปืนกระบอกเดียวกันกับปืนที่พบในที่เกิดเหตุ”
- (2) “สิ่งนี้ยังอยู่ในสภาพเดิมเช่นเดียวกับสภาพ ณ เวลาที่เกิดเหตุ ใช่หรือไม่”

ภาพถ่าย - ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ:

- (1) “ท่านเป็นผู้ถ่ายภาพนี้ ใช่หรือไม่”
- (2) “ภาพถ่ายนี้สามารถแสดงสถานที่เกิดเหตุ ณ วันที่และเวลาต้องสงสัย ว่าอยู่ในสภาพเช่นใด ได้อย่างเป็นธรรมและถูกต้องใช่หรือไม่”

บันทึกทางธุรกิจ - รายการบันทึกบัญชี :

- (1) “บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นตามปกติของการประกอบธุรกิจ ใช่หรือไม่”
- (2) “บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ใช่หรือไม่”
- (3) “บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรู้เห็นเหตุการณ์ ใช่หรือไม่”

ขั้นตอน :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [5 นาที]
 - แจงให้ผู้เข้ารับการอบรมต่อแถวเบื้องต้นหน้าวิทยาการ
 - เริ่มต้นที่หัวแถว ให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละท่านพยายามนำเสนอหลักฐานนอกสำนวนเพื่อการยอมรับเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในโปสเตอร์ขั้นตอนดำเนินการยอมรับหลักฐานนอกสำนวนและคำวิเศษข้างต้น ทั้งนี้วิทยากรจะทำหน้าที่เป็น ผู้พิพากษา/พยาน ตามสคริปต์
 - หากผู้เข้ารับการอบรมพลาดขั้นตอนใด วิทยากรจะส่งเสียง “แอด” (เสียงกดปุ่ม “ตรอบ” ในรายการโทรทัศน์ทั่วไป) หมายความว่า ผู้เข้ารับการอบรมต้องไปต่อท้ายแถวเพื่อฝึกปฏิบัติอีกครั้ง อนึ่ง ผู้เข้ารับการอบรมจะดำเนินการฝึกปฏิบัติจนกว่าจะผ่านการยอมรับหลักฐานนอกสำนวนที่ถูกต้องขึ้นต่างๆ ทุกราย
 - ทำซ้ำกระบวนการต่างๆ สามครั้ง อย่างไรก็ตามในแต่ละครั้งให้นำเสนอหลักฐานนอกสำนวนตามประเภทที่แตกต่างกัน ได้แก่ อาวุธที่ใช้ก่ออาชญากรรม ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ และรายการบันทึกบัญชี [30 นาที]
- [หมายเหตุ: ในกรณีที่มิมีวิทยากรมากกว่าหนึ่งท่านในชั้นเรียน ท่านสามารถตั้งแถวได้หลายแถว ซึ่งส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเวลาฝึกฝนกระบวนการนำเสนอหลักฐานนอกสำนวน เพื่อการยอมรับเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีมากขึ้น]
- ปิดกิจกรรมด้วยการสนทนากับผู้เข้ารับการอบรมถึงความหลักที่ต้องการสื่อ ระดับความเชี่ยวชาญต่อพื้นฐานกระบวนการนำเสนอหลักฐานนอกสำนวนเพื่อการยอมรับเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี (การสืบพยาน) ที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ [5 นาที]

ข้อความสำคัญ :

- ก่อนที่ผู้พิพากษาจะพิจารณายอมรับและบันทึกหลักฐานนอกสำนวนเป็นหลักฐานในประกอบการพิจารณาคดี อัยการต้องปฏิบัติตามพื้นฐานกระบวนการนำเสนอหลักฐานต่างๆ ประกอบการพิจารณาคดี (การสืบพยาน) เสียก่อน
- “การปฏิบัติตามพื้นฐานกระบวนการนำเสนอ” คือ ขั้นตอนในการระบุความถูกต้องของหลักฐานนอกสำนวน การรับรองความถูกต้องของหลักฐาน และการเชื่อมโยงหลักฐานเข้ากับประเด็นต่างๆ ในการพิจารณาคดี (การสืบพยาน)
- ทั้งนี้แม้ว่าหลักฐานทุกชั้นจะมีลักษณะจำเพาะ แต่ขั้นตอนส่วนใหญ่ต่อการยอมรับหลักฐานนอกสำนวนจะคล้ายกัน อนึ่ง ภายหลังเข้ารับการฝึกอบรมนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะสามารถจดจำขั้นตอนสำคัญในการยอมรับหลักฐานนอกสำนวนได้

ใบงานที่ 4.5.2A : สคริปต์วิทยาการ

หมายเหตุ : ในกรณีที่มิมีวิทยาการสองท่านในชั้นเรียน วิทยาการท่านหนึ่งควรสวมบทบาทเป็นผู้พิพากษา ส่วนวิทยาการอีกท่านหนึ่งควรสวมบทบาทเป็นพยาน แต่ในกรณีที่มิมีวิทยาการท่านเดียวอาจสวมบทบาทได้ทั้งสองสถานะ

ผู้เข้ารับการอบรม	วิทยาการ (ผู้พิพากษา/พยาน)
“ข้าพเจ้าขอเบิก [สิ่งที่ขอเบิกพร้อมคำอธิบาย] ซึ่งเจ้าพนักงานยึดหรืออายัดไว้และกำหนดให้เป็น หลักฐานรายการที่ 1 ประกอบการดำเนินคดีทางกฎหมายได้หรือไม่”	“อนุญาตให้เบิก [สิ่งที่ขอเบิก] และกำหนดให้เป็น หลักฐานรายการที่ 1 ประกอบการดำเนินคดีทางกฎหมาย”
“โปรดลงบันทึกว่า ข้าพเจ้าได้แสดงหลักฐานรายการที่ 1 ต่อทนายความฝ่ายตรงข้าม”	
“ข้าพเจ้าขอเข้าใกล้พยานได้หรือไม่”	“ท่านสามารถเข้าใกล้พยานได้”
“ข้าพเจ้าขอส่งมอบ หลักฐานรายการที่ 1 ต่อท่าน เพื่อระบุนามถูกต้อง”	
“ท่านจำ หลักฐานรายการที่ 1 ได้หรือไม่”	“จำได้”
“ท่านจำ หลักฐานรายการที่ 1 ได้อย่างไร”	อาวุธที่ใช้ก่ออาชญากรรม: “สิ่งนี้คือปืนที่พบในที่เกิดเหตุ” ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ : “สิ่งนี้คือภาพถ่ายของสถานที่เกิดเหตุ” รายการบันทึกบัญชี : “สิ่งนี้คือรายการบันทึกบัญชีของ XYZ Corporation”
* คำวิเศษ (Magic Words) *	
อาวุธที่ใช้ก่ออาชญากรรม: (3) “ท่านทราบได้อย่างไรว่า สิ่งนี้คือ ปืนกระบอกเดียวกันกับปืนที่พบในที่เกิดเหตุ” (4) “สิ่งนี้ยังอยู่ในสภาพเดิม เช่นเดียวกับสภาพ ณ เวลาที่เกิดเหตุ ใช่หรือไม่”	(1) อาวุธที่ใช้ก่ออาชญากรรม: “ข้าพเจ้าทราบได้จากหมายเลขผลิตภัณฑ์” (2) “ใช่”
ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ: (3) “ท่านเป็นผู้ถ่ายภาพนี้ ใช่หรือไม่” (4) “ภาพถ่ายนี้สามารถแสดงสถานที่เกิดเหตุ ณ วันที่และเวลาต้องสงสัย ว่าอยู่ในสภาพเช่นใด ได้อย่างเป็นธรรมชาติและถูกต้อง ใช่หรือไม่”	ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ: (1) “ใช่” (2) “ใช่”

<p>รายการบันทึกบัญชี:</p> <p>(4) “บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นตามปกติของการประกอบธุรกิจ ใช่หรือไม่”</p> <p>(5) “บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ใช่หรือไม่”</p> <p>(6) “บันทึกฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรู้เห็นเหตุการณ์ ใช่หรือไม่”</p>	<p>รายการบันทึกบัญชี:</p> <p>(1) “ใช่”</p> <p>(2) “ใช่ บันทึกฉบับนี้ลงวันที่ ณ วันเดียวกับที่เกิดเหตุ”</p> <p>(3) “ใช่ ข้าพเจ้าเป็นผู้จัดทำบันทึกฉบับนี้ เพราะถือเป็นส่วนหนึ่งตามหน้าที่รับผิดชอบของข้าพเจ้า ในฐานะนักบัญชีของ XYZ Corporation”</p>
<p>“ข้าแต่ศาลที่เคารพ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ยอมรับหลักฐานรายการที่ 1</p> <p>เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี”</p>	<p>“ยอมรับ หลักฐานรายการที่ 1</p> <p>เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดี”</p>

เอกสารประกอบการอบรมที่ 4.5.2B : หลักฐานชิ้นต่างๆ ประกอบการพิจารณาคดี

อาวุธที่ใช้ก่อเหตุอาชญากรรม :

ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ :

รายการบันทึกบัญชี :

บทเรียนที่ 4.6 :

ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ (Mutual Legal Assistance; MLA)

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเรียนรู้ว่าความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ คืออะไร และ จะดำเนินการขอความร่วมมือดังกล่าวได้อย่างไร

เวลา :

 [45 นาที]

ขั้นตอน :

- นำเสนอผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ ไฟล์ที่ 4.6: ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ [15 นาที]
- ทำแบบฝึกหัดที่ 4.6.1: การอภิปรายเรื่องความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ [30 นาที]

วัสดุอุปกรณ์/สิ่งที่ต้องจัดเตรียม :

- กระดานฟลิปชาร์ต
- ปากกาเคมี
- ไฟล์นำเสนอผ่านโปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ที่ 4.6: ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ
- อุปกรณ์ฉายภาพ

เนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ สามารถกระทำความผิดข้ามชาติได้ พรหมแดนระหว่างประเทศจึงเป็นอุปสรรคสำคัญเพิ่มเติมที่อัยการต้องก้าวข้าม เพื่อติดตามหลักฐานต่างๆ ตลอดจนผู้ต้องสงสัยและผู้เสียหายซึ่งอยู่ ณ ต่างประเทศ ในกรณีนี้ อัยการควรพิจารณาใช้ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ต้องการและจำเป็นจากต่างประเทศ

ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศถือเป็นกระบวนการของรัฐต่อการร้องขอการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่รัฐอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นบริการเอกสารการพิจารณาคดีและการรวบรวมหลักฐานเพื่อใช้ในคดีอาญา⁹ ความร่วมมือทางอาญาดังกล่าวอาจขึ้นอยู่กับสนธิสัญญาความร่วมมือทางอาญาระดับทวิภาคีหรือพหุภาคี ทั้งระหว่างหรือในกลุ่มรัฐ อย่างไรก็ตามหากไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าว จะใช้ออนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ และพิธีสารแห่งอนุสัญญา “United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and the Protocols” หรือ “อนุสัญญาว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” เป็นกรอบการดำเนินงานสำหรับรัฐภาคีที่ต้องปฏิบัติตาม อนึ่ง มาตราที่ 18 แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้แสดงตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ที่สามารถร้องขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศได้ ดังนี้ :

- การเก็บพยานหลักฐานหรือคำให้การ
- การให้บริการเอกสารการพิจารณาคดี
- การดำเนินงานค้นหาและการยึดของกลาง
- การตรวจสอบวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ
- การให้ข้อมูลและหลักฐาน ตลอดจนการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เอกสาร และบันทึกต่างๆ
- การระบุหรือติดตามเส้นทางการก่ออาชญากรรม ทรัพย์สิน หรือเครื่องมือทางกฎหมายต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ด้านหลักฐาน อนึ่ง การดำเนินงานในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการยึดทรัพย์
- การอำนวยความสะดวกต่อการปรากฏตัวของพยาน
- ความช่วยเหลือประเภทอื่นๆ ซึ่งกฎหมายภายในประเทศมิได้ประกาศห้าม

เมื่อพิจารณาจะรับความร่วมมือทางอาญาจากต่างประเทศ อัยการควรศึกษาเบื้องต้นว่ามีสนธิสัญญาความร่วมมือทางอาญาระหว่างรัฐของตนกับรัฐต่างประเทศหรือไม่ หากมีสนธิสัญญาดังกล่าว อัยการควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาเพื่อขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศต่อไป หากไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าว อัยการควรปฏิบัติตามคำแนะนำของอนุสัญญาว่าด้วยองค์กรอาชญากรรม เนื่องจากอนุสัญญากำหนดให้รัฐภาคีต้องให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่เท่าที่ทำได้¹⁰

9. “ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ (MLA)” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC). <https://www.unodc.org/e4j/en/organized-crime/module-11/key-issues/mutual-legal-assistance.html>

10. “ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ (MLA)” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC). <https://www.unodc.org/e4j/en/organized-crime/module-11/key-issues/mutual-legal-assistance.html>

มาตราที่ 18 แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยองค์การอาชญากรรม กำหนดว่าคำร้องขอ MLA ควรประกอบด้วย ส่วนต่างๆ ได้แก่ :

- a. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีอำนาจดำเนินการร้องขอ ;
- b. หัวข้อและลักษณะการสืบสวนสอบสวน การดำเนินคดีทางกฎหมาย หรือการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมซึ่งเกี่ยวข้องต่อคำร้องขอ ตลอดจนชื่อและตำแหน่งงานของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี หรือดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรม ;
- c. ผลสรุปข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ยกเว้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอเพื่อวัตถุประสงค์การรับบริการเอกสารการพิจารณาคดี
- d. คำอธิบายต่อการร้องขอความร่วมมือ ตลอดจนรายละเอียดของขั้นตอนดำเนินงานเฉพาะใดๆ ที่รัฐภาคีผู้ร้องขอความร่วมมือดังกล่าวประสงค์จะปฏิบัติตาม ;
- e. หากเป็นไปได้ ให้พิจารณาข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่ และสัญชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย; รวมทั้ง
- f. วัตถุประสงค์เพื่อการร้องขอพยานหลักฐาน ข้อมูล หรือการดำเนินงานใดๆ

นอกเหนือจากข้อกำหนดข้างต้นแล้ว สนธิสัญญาความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศยังกำหนดให้รัฐภาคีกำหนดหน่วยงานกลาง (โดยทั่วไปคือกระทรวงยุติธรรม) เพื่อใช้เป็นหน่วยงานรับคำร้องขอ¹¹ แต่กระนั้นแม้จะไม่มีสนธิสัญญาความร่วมมือทางอาญาดังกล่าว ก็ยังแนะนำให้ยึดการกำหนดหน่วยงานกลางเพื่อใช้เป็นหน่วยงานรับคำร้องขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศอยู่

อนึ่ง สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations on Drugs and Crime - UNODC) ได้พัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกการเขียนคำร้องขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศได้สอดคล้องตามข้อกำหนดทั้งหมดของอนุสัญญาว่าด้วยองค์การอาชญากรรม¹² เครื่องมือเขียนคำร้องขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศนี้สามารถเชื่อมโยงไปยังระบบจัดเก็บข้อมูลออนไลน์ของ UNODC สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจรับผิดชอบระดับชาติ (Competent National Authority – CNA)¹³ เพื่อดึงข้อมูลการติดต่อ CNA เพื่อใช้ในการจัดเตรียมคำร้องขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศต่อไป

11. “ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ (MLA)” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC).
<https://www.unodc.org/en/organized-crime/module-11/key-issues/mutual-legal-assistance.html>

12. “เครื่องมือเขียนคำร้องขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC)
<https://www.unodc.org/mla/>

13. “ระบบจัดเก็บข้อมูลออนไลน์สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจรับผิดชอบระดับชาติ” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC).
<https://www.unodc.org/unodc/en/legal-tools/directories-of-competent-national-authorities.html>

แบบฝึกหัดที่ 4.6.1 : การอภิปรายเรื่องความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ :

- เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับประสบการณ์ของอัยการต่อการดำเนินงานขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ (MLA)

เวลา :

 [30 นาที]

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้และขั้นตอนเตรียมการ :

- กระดานฟลิปชาร์ตและปากกาเคมี สำหรับจดบันทึก

ขั้นตอนการเรียนรู้ :

- อธิบายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ ถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยแบบฝึกหัดนี้ [5 นาที]
- ขออาสาสมัครจากผู้เข้ารับการอบรม เพื่อตอบคำถามต่างๆ ต่อไปนี้ :
- ท่านเคยใช้ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศหรือไม่
- ท่านใช้ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศเพื่อร้องขออะไร
- ความร่วมมือดังกล่าวทำงานอย่างไร
- การดำเนินงานใช้เวลานานแค่ไหน
- ท่านได้รับสิ่งที่ท่านร้องขอหรือไม่
- รัฐที่ท่านร้องขอความช่วยเหลือนั้น มีสนธิสัญญาความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศหรือไม่
- ท่านต้องเผชิญต่อความท้าทายอะไรบ้าง
- หากท่านได้รับความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ ความร่วมมือดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อคดีของท่านหรือไม่ อย่างไร
- การใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศในการดำเนินคดีทางกฎหมายต่อคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับนั้น ต้องดำเนินการอย่างไร [25 นาที]

ข้อความสำคัญ :

เนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ สามารถเป็นอาชญากรรมข้ามชาติได้ พรมแดนระหว่างประเทศซึ่งเป็นข้อกำหนดขอบเขตอำนาจกฎหมายของประเทศนั้น ๆ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญเพิ่มเติมที่อัยการต้องนำมาพิจารณาเพื่อจัดการติดตามหลักฐานต่างๆ ตลอดจนดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยและผู้เสียหายซึ่งอยู่ ณ ต่างประเทศ

อัยการควรพิจารณาใช้ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ต้องการและจำเป็นจากต่างประเทศ

รายการแหล่งที่มา

อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับหรือแรงงานบังคับ, พ.ศ. 2473 (ฉบับที่ 29) (มีผลบังคับใช้ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2475) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312174:NO

“โรนัลดีญโญ: ผู้พิพากษาชาวปารากวัยปฏิเสธสัญญาประกันตัวด้วยเงินเจ็ดหลัก” ณ วันที่ 16 มีนาคม 2563
https://en.as.com/en/2020/03/16/football/1584361168_089023.html

แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์: คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ (ILO), 2008
https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/publications/WCMS_097835/lang--en/index.htm

“แรงงานเด็กคืออะไร” โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการใช้แรงงานเด็ก(IPEC), องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)
<http://www.ilo.org/ipecc/facts/lang--en/index.htm>

“ความร่วมมือทางอาญา (MLA)” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC)
<https://www.unodc.org/e4j/en/organized-crime/module-11/key-issues/mutual-legal-assistance.html>

“เครื่องมือเขียนคำขอความร่วมมือทางอาญา” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC)
<https://www.unodc.org/mla/>

“ไดเรกทอรีออนไลน์ของเจ้าหน้าที่ระดับชาติที่มีอำนาจ” สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC)
<https://www.unodc.org/unodc/en/legal-tools/directories-of-competent-national-authorities.html>